

Manuscrisele trimise redacțiunii și nepublicate se distrug. Scrisorile neplătite se refuză.

No. 12 din anul VI

LUMINĂ PENTRU TOȚI

REVISTĂ PEDAGOGICĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUCUREȘTI
Calea Moșilor 138 (în preajma
Băneanu-Bălceanu)

Un număr costă 1 leu și 50 bani.

abonați în restanță sunt rugați a plăti abonamentul.

REVISTA PEDAGOGICĂ

Nu este mărire fără
virtute; dar nici vir-
tute fără lumină. Deci
lumină înainte de toate.

Națiunea ce mai mare
este aceea care are cele
mai multe școli.
Școala este arma viito-
rului.

Familia și școala trebuie
să lucreze împreună la e-
ducația copiilor.
Scopul principal al edu-
cației este formarea caracte-
relor energice și morale.
Educația și ajunge sco-
pul prin ajutorul instruc-
țiunii.

AVIS PENTRU ANUL VII

Cu luna Maiu curent se finește anul al VI-lea al revistei noastre. În
Iunie se incepe anul al VII. Abonații care au abonat pentru anul VI
înainte de Iunie viitor, vor trimite numărul lor de abonament la

NB. Orce privește redacția și administrația se va

EDUCATIUNEA FISICA

Conferință ținută în ședința publică a societății științifice literară „Tinerimea Română“, la 20 Ianuarie 1891

Istoria dezvoltării omului fizic, este tot-odată și istoria dezvoltării omului moral.

Când a apărut omul pe pământ, conformațiunea corpului său diferă foarte puțin de cea a maimuței, și diferența morală între ei era foarte mică. Astăzi încă vedem la popoarele sălbatice o structură de craniu și chiar și a altor părți ale corpului, ce le face să se clasifice tot atât de greu între oameni cât și între patrupeze. Indigenii din Oceania au fruntea de tot mică, fălcile înaintate, mâini și picioare subțiri, corpul acoperit cu păr și sunt între ei cari nici de coadă nu sunt lipsiți.

Moravurile le sunt încă cu totul dobitocești. Dar totuși între ei și alte viețuitoare de pe pământ, există ceva ce-i deosebește; aceea este *perfecționabilitatea*.

Dotat cu acest dar, omul își poate înnobili formele; fapt deja constatat prin regularitatea și frumusețea până la care vedem că a ajuns a le avea astăzi membrele și toate trăsăturile ce-l pot caracteriza.

Această înnobilire este efectul educațiunii, culturii și îngrijirilor corpului numai. Dacă vom studia seria fazelor prin cari omul fizic a trecut de la început, și dacă vom examina diferitele rase omenesti existente astăzi, ne vom convinge, că fie-care progres fizic, atrage după sine progres spiritual. Frumusețea materială dă naștere frumuseții morale.

Vorbesc de adevărata frumusețe, nu de acele fețe sarbede, de acele forme unghiatulare, de acele talii de vespe și corpuri pitice, tipuri ce, din o nenorocită modă, s'au făcut tip model.

Frumusețea fizică ce dorim să se desvolte în tinerele generațiuni constă în corpul bine dezvoltat, în membre viguinde, nervi largi, mușchi puternici, sânge și toate facultățile. Armonia perfectă, pentru frumosul, perfectul. Armonia domnind în toate ale omului, va produce și un moral frumos, și din capul locului se știe, că omul constă în corpul bine dezvoltat, adică corpul este instrumentul spiritului. A ziua de astăzi încă n'a ajuns la acea sta-

bilire, dacă spiritul poate exista fără corp; și nici nu se știe ce se face acel spirit care face pe om să fie ființa cea mai perfectă de pe pământ, dacă e lipsit de corp.

Desvoltând egal membre, mușchi, nervi, organe, atunci se stabilește în corp un echilibru, care va da rezultatele cele mai fericite atât intelectuale cât și morale.

Pedagogia de astăzi, așa cum ea din nefericire se mai întrebuițează în multe institute, prin surescitarea sistemului nervos, face un pas de tot greșit.

Ocupațiunii intelectuale repetate fără măsură, fac din tinerile generațiuni niște ființe nervoase, bolnăvicioase, supuse cu totul influințelor atmosferice. Din cauza asta se văd astăzi atâția nemulțumiți, melancolici, ipocondrici; din cauza asta atâta urît, apoi atâtea nebunii, excentrități, desfrânări.

Dacă o educațiune fizică îngrijită ar stabili un echilibru perfect în organismul întreg al copiilor, am vedea cu timpul numai oameni sănătoși, voioși, dispuși la lucru, aplicați la fapte bune, sociabili, generoși, c'un cuvânt am vedea numai oameni fericiți, căci nimic nu te face bun ca fericirea, și pentru ca să fii fericit, trebuie să-ți predominască un echilibru perfect în toate puterile fizice.

Dacă epoca lui *Pericles* a putut produce atâția oameni mari, este faptul, că nici un secol n'a dat aceeași îngrijire educațiunii fizice, bune stări a corpului.

Teologia a interpretat rău cugetarea D-lui Christos, condamnând corpul ca să salveze sufletul, uitând, că sufletul atât de mult este împreunat cu corpul, încât amândouă pfer dacă unul este neglijat.

Atâtea popoare mari civilizate ce au perit, mai mult prin corp le-a venit peirea. Ele au perit, pentru-că corpul său a fost uitat prin influința acelor școli, ce speculau prea mult cu spiritul și credeau că puterile sufletului sunt independenți de corp, că sufletul se poate emancipa de el; sau că, prin exces contrar, adorând numai corpul, l-au perdut prin îmbuibări.

Filosofia modernă, bazându-se pe descoperirile științelor pozitive, a înțeles toată importanța materiei, toată însemnătatea corpului și pretinde și pedagogiei ca să urmeze pe calea cea adevărată, să dea omenirii, chiar în interesul său moral și intelectual, c'o îngrijire destul de mare, atât aer, mișcare, nutriment, adică mușchi, sânge, vigoare, cât și idei, principii, doctrine și cunoștințe.

Acesta este progres. Progresul este legea omenirii. Pământul a progresat, omenirea a progresat, rasele omenestii progresaază. Dar nu progresaază numai rasele; individul încă este supus legilor progresării.

Nici o ființă nu vine pe pământ atât de imperfectă, ca copilul-om. Cât are să progresa el spre a ajunge la puterile maturității sale, ce-l fac capabil de a stăpâni natura întreagă!

Pedagogia să se bucure, d'a constata toată puterea legilor progresării, pentru că ele îi dau măsura perfecționării; să se bucure, dar să se și folosească de această aptitudine.

Copilul-om progresaază mai încet decât toate făpturile cunoscute, dar procesele progresului său, de și se săvârșesc cu măsură, totuși sunt cele mai complete.

Omul crește, se dezvoltă în 25—30 ani, iar câinele în doi ani. Ce diferență există însă între facultățile dobândite de unul și celalalt?

Douăzeci, și douăzeci și cinci de ani avem să ajutăm naturii în operațiunile sale de progres, de dezvoltare, de perfecționare. Cu bună îngrijire, ce nu putem face în acest timp? La ce perfecțiune nu putem aduce pe acel copil, ce a sosit în lume cu un corp moale, fără oase, fără putere, mai fără simțiri?

De-odată cu viața, apare în copil funcțiunea cea mai indispensabilă, funcțiunea nutrimentului.

Prin laptele mamei sale, prin aer, apoi mai târziu prin diverse alimente ce absoarbe, el absoarbe moleculele ce reclamă corpul său, pentru ca să și-le asimileze spre dezvoltarea și renoirea sa.

Organele excretoare, aruncând numai moleculele vătămatoare, corpul păstrează pe cele bune și prin aglomerarea acelor molecule, dobândește volum și consistență.

În primii ani, nici o funcțiune nu lucrează în copil așa de repede și nentrerupt ca funcțiunea alimentării, pentru că creșterea și întărirea lucrează cu aceeași vigoare spre a consuma. Copilul este un animal vorace. Dar el nu stă mult timp numai animal. Sistemul nervos nu întârzie a se dezvolta.

Lucrarea s'a făcut în mister, pe nesimțite; dar în fine iată că copilul simte, iată-l că are inimă.

Progresul a fost imens, dar și periculos. Puteri îndoite au fost cheltuite de mica și imperfecta ființă. Chiar de-acea, pentru a i-se putea restitui cea ce absoarbe invigorisarea și

simțibilitatea, trebuie o îngrijire materială îndoită. Aer curat, nutriment sănătos, adică molecule priincioase și mișcare multă, pentru ca elaborarea transformării să se poată face în condițiunile cele mai folositoare; iată ce reclamă a doua serie a progresării.

Aceasta însă până la 15, 16, 18 ani.

De aici sosește epoca adolescenței; o debordare a tuturilor simțirilor, a tuturilor facultăților. Aici se cere o îngrijire și mai mare.

Numai o conducere înțeleaptă a puterilor fizice va putea stabili acum echilibrul necesar într-o omul moral ce s'a deșteptat cu impetuositate și cel fizic ce-și ridică puternica voce.

Lupta este periculoasă, dar decizivă.

Totul depinde de la pedagog, de la educațiunea adolescentului. Animalitatea ar putea învinge și atunci adolescentul ar deveni pentru viața întreagă o brutalitate. Iar de va triumfa complet simțibilitatea, omul viitorului e în pericol, căci va fi numai nervi, numai simț, numai pasiuni.

Ferice de adolescentul ce-și vede dezvoltat c'o stăruință egală corp și inimă, spirit și materie. În acest caz facultățile fizice și cele morale își vor împrumuta un ajutor mutual, pentru înflorirea lor. Adolescentul va deveni un om viguros și soliditatea lui intelectuală și morală va egala pe a puterilor lui fizice. Pornit pe această cale, tînărul va lucra de la 20—25 ani până la 50—60 ani în plenitudinea tuturilor precioaselor facultăți cu cari ne înzestrează natura, și numai la o bătrânețe adâncă se va vedea descrescînd puterile lui fizice și morale.

Nici un sex, nici o rasă, nici o națiune, nici un individ nu scapă de aceste legi de progresare și de crizele lor, crize, ce decid de viitorul individului și al maselor.

De acea pedagogul trebuie să le observe bine, să le mediteze și să lucreze cu înțelepciune, conform legilor naturii.

Cu cât studiem însă mai de-aproape pe om, în raport cu circumstanțele fizice esteriore, cu atât dobîndim convingere mai profundă de influința ce acestea exercită asupra lui. Așa, d. e., clima. Ea este una din cauzele principale ale progresului său al decadinței raselor și popoarelor. Și aceasta mai cu deosebire, pentru că natura nutrimentului e cu totul pendinte de condițiunile climatei.

Zona temperată, în care avem fericirea să viețuim și noi, este cu totul proprie civilizațiunii.

Omul nu este ars de un soare tropical, nici amorțit de geruri ghietiere; el poate munci. Poate munci ca să scoată din pământ produsele cele mai favorabile dezvoltării sale.

Pedagogia n'are decât să consulte chimia și va afla câte molecule prețioase se află în aerul și pe pământul dulcii noastre țări, ce putem absorbi, ni-le putem asimila pentru ca să ne facă un sânge bogat, un corp sănătos.

Încă un dar prețios de care ne putem bucura în zona temperată este posibilitatea mișcării, acelei mișcări trebuincioase ca să ne pună în circulație sângele ce adapă organismul întreg și duce moleculele necesarii în toate membrele.

Aer, nutriment, mișcare, sunt condițiuni esențiale de bună-stare fizică.

Pedagogul, care a înțeles importanța educațiunii fizice, de nimic n'are a se îngriji mai mult, decât de curățirea aerului ce aspiră copiii, de natura nutrimentului prin care se renoesc neconținut moleculele lor și de mișcarea ce pune în circulație moleculele absorbite, cu alte vorbe, distribuie puteri egale în tot organismul.

Aerul se compune din oxigen, azot și carbon.

De cantitatea fie-cării din aceste materii ce intră în compozițiunea aerului ce absorbim, depinde calitatea lui.

Prin aspirațiune și respirațiune noi absorbim și redăm acele materii.

Oxigenul ne este folositor; azotul ne este stricăcios și-l scoatem din noi afară prin respirație.

Dacă vom sta mai mult timp în o odaie unde se află o ast-fel de cantitate de aer ce nu poate conține de cât oxigen și azot în proporțiuni egale, după un timp oare-care, am aspirat toate moleculele de oxigen iar spațiul acela rămâne lipsit de ele și plin numai cu azotul ce am expirat.

Invederat că acel aer, lipsit de materiile trebuincioase, ba încă încărcat cu altele nefolositoare, ne este periculos; pentru aceea îl și numim aer stricat sau viciat, adică plin cu molecule vătămătoare.

De aici rezultă, că renoirea aerului este o condițiune esențială vieții în localuri locuite și mai cu deosebire în școli, unde atâtea ființe aspiră și respiră neconținut. Cu cât spațiul în care ne aflăm este mai mare, cu atâta e mai favorabil sănătății, pentru că acolo e o cantitate mai mare, de oxigen.

Aerul liber, aerul câmpului, unde nu sunt miș și miș de

plămâni care să absoarbă oxigenul, este cel mai favorabil. Locurile plantate cu vegetale sunt mai favorabile, pentru că plantele absorb azotul ce noi respirăm, prin urmare purifică atmosfera de moleculele vătămătoare oamenilor.

Azotul însă nici de cum nu trebuie privit ca un flagel pentru corpul nostru, pentru că de și nu se transformă în molecule asimilabile corpului, are însă funcțiunea de a inflama moleculele de carbon ce am absorbit, molecule, care încălzind moleculele plastice asimilabile, le conduce arzându-gata de asimilare către acele părți din organism care le reclamă.

Însă orî-cât de mult aer am aspira, orî-cât de multe molecule de oxigen, azot și carbon am absorbi, prin aspirațiune, nu sunt de ajuns ca să înlocuiască toate moleculele ce le pierdem zilnic prin diversele funcțiuni ce îndeplinesc organele noastre.

Singură alimentațiunea e capabilă de-a procura corpului suma de forțe reparatoare necesarii, destule molecule plastice asimilabile pentru formarea corpului, și destule molecule de carbon pentru a întreține căldura internă, fără care organele nu-și pot împlini funcțiunile speciale.

Temperatura normală internă a omului e de 37—38 centigrade. Pentru a întreține această căldură la același grad, omul cu cât viețuiește în o atmosferă mai joasă, cu atât are trebuință să absoarbă o cantitate mai mare de carbon. De aceea cu cât clima în care viețuiește omul este mai rece, cu atât alimentarea lui trebuie să fie mai voluminoasă, pentru ca să-și poată câștiga mai mult carbon. Vara, când avem o atmosferă de 30—36 centigrade, n'avem trebuință de a absorbi aceeași cantitate de materii ce conțin carbon, ca iarna când temperatura este de 20 grade sub zero. Cu toate acestea iarna, nu suntem reduși a absorbi principii calorice numai prin alimentare, căci focul, încălzirea apartamentelor ne prevede în deajuns cu de acestea.

Absorbirea unei cantități exagerate de carbon, devine periculoasă, pentru că produce o căldură anormală și vătămătoare.

Pedagogia poate deduce ușor din cele promise, ca copiii, cu deosebire în anotimpuri călduroase, să nu se alimenteze cu materii ce conțin carbon cu prisosință. Băuturi alcoolice sau spirituoase, plante aromatice precum și mâncări prea grase pentru ei nu sunt recomandate.

Nutrimntul copiilor va fi compus din cărnuri proaspete, legume și făinoase, toate bine combinate și bine proporționate etății lor.

Pentru primul an natura a îngrijit de copil. A pus un lapte în sînul mamei sale, atît de bogat în principii nutritoare, în cît nici un lapte strein n'ar putea să-l înlocuiască, care din zi în zi după trebuință devine tot mai substanțial, mai hrănitor. Se înțelege de sine că atunci când accidente grave se opun ca mama să-și lăpteze copilul — cel mai scump talisman al sēu — laptele doicii, iar dacă împrejurările nici aceasta n'o concede, atunci laptele de vacă e mai preferabil pentru noul născut.

Copilul însă crește, și creșterea-i absoarbe enorm puterile sale. Puterile însă trebuiesc renoite prin nutriment des repetat. Copilul mic va suga din 2 în 2 ore, când e deștept ziua, iar noaptea 1—2 orî; de la 1 an până la 5, i se va da să mănânce din 3 în 3 ore câte puțin, noaptea însă nu; de la 5—15 ani patru ore pot trece între fie-care mîncare. De-aici înainte e destul omului ca să se alimenteze de 3 orî în zi.

Cantitatea alimentării depinde însă foarte mult de cantitatea pierderii puterilor prin muncă și mișcare; cu toate acestea însă depinde de buna creștere, ca copiii să nu se deprindă la o lăcomie nesățioasă, ce de multe orî este foarte vătămătoare.

Pentru ca organele corpului omenesc să-și poată împlini funcțiunile lor speciale, pre lângă aer și nutriment mai reclamă și mișcarea, care mijlocește răspîndirea sîngelui în toate membrele și ast-fel le întărește, pentru că locomoțiunea, exercițiile locomotoare lărgesc vinele și prin urmare le face capabile de-a primi o cantitate mai mare de sînge și de a duce mușchilor o cantitate mai mare de molecule hrănitoare, fortificatoare.

Sîngele prin mișcare răspîndindu-se prin toate membrele, scutește organele interne, precum: nervii centrali, plumânii, etc. de-o afluență prea mare de sînge și astfel acele organe sunt scutite de o sumă de boale carî pot produce efecte fatale chiar și asupra moralului, d. e. histerii, melancolii, hipohondrii, etc.

Nu mai ignoranța cea mai completă de fiziologia organelor omenești, de procesele chimice ale compunerii și descompunerii materiilor și a efectelor lor fizice, a putut da naș-

tere rătăciturii sistem de educațiune întrebuițat până în zilele mai recente în școalele noastre pretutindenea, ba și astăzi încă pe alocuri se mai întrebuițează, de-a ține copiii pe băncile școlii ore, zile, săptămâni, chiar ani întregi fără mișcare, fără exercițiul mușchilor.

Și ignoranța ce a confecționat programe cari impun copiilor 3—4 ore consecutive de studiu, ignoranța, ce din 24 ore, nu le dă de cât 6—7 ore pentru somn și 2—3 ore pentru mâncare și îmbrăcare, iar restul întreg este consacrat exclusiv numai la aplicarea facultăților spiritului în o nemîșcare de mumie, acea ignoranță crede oare că progresul astfel va fi mai grăbitor, că nenorociții elevi supuși acestui regim pot învăța mai mult și mai bine ?!

Copiii ce frecventează școalele externe scapă cel puțin de acest flagel, prin mișcarea ce fac de 4 ori pe zi mergînd și venind de la școală. Dar, în cea mai mare parte din internate ce chin, ce torture lente dar sigure pe bieții copilași ! câte boale cronice, nevindecabile pe nenorociții elevi ! ce dărăpănare a tuturilor puterilor fizice, cari foarte des atrag după sine o ruină morală completă !

Economie de timp este acest regretabil fapt ? Dar săptămânile și lunile de boale nu iați copiilor mai mult timp ? Și oare un copil slab, lipsit de toate puterile, c'un sânge ce curge neregulat, cu ficatul atacat, cu nervii surescitați, cu dureri de cap, cu crampe de stomac și cu întreaga ființă lăncedă, epuizată, poate să lucreze mai mult ?

Eū cred că asta e imposibil.

Copilul, ce prin o mișcare cumpătată, și-a restabilit puterile pierdute prin lucrări spirituale sau nervoase, revine la lucru vesel, cu puteri noi, capabil de-a produce. Copilul vesel, gras, rumen, sănătos, în care curge regulat un sânge bogat, care dă putere tuturilor facultăților, lucrează mai repede și mai bine.

Mișcările în școli se pot face prin locomoțiuni sau plimbări la aer curat, prin jocuri cari necesitează mișcarea tuturilor membrelor și prin gimnastică. Aici nu înțeleg gimnastica aceea al cării scop este formarea acrobaților iscusiți. Pedagogia reclamă numai exerciții de-acelea, cari pun corpul întreg în mișcare și cari desvoltă mușchii tuturilor membrelor.

Sunt metode de gimnastică, destul de bune, cari fără să vatăme sănătatea și modestia chiar și la fetețe, după o bună chibzuință se pot pune în aplicare. D-nii învățători însă vor

veghia, ca exercițiile gimnastice să se facă la un loc curat și bine nisipit și să nu se crează dispensații de a asista la ele.

Jocurile gimnastice, precum e mingea, cercul ș. a. sunt foarte acomodabile. Una din cele mai bune gimnastică este și notațiunea. Ea dezvoltă și întărește nu numai mușchii, dar chiar și plămâni, lărgind și întărind pieptul. Dar băile mai au și alte avantagii favorabile dezvoltării fizice. Omul nu aspiră aerul exterior numai prin plămâni, pentru că și miile de porii ai pielii încă servă respirațiunii. Curățind pielea, descărmăm porii de crasă și de ori-ce necurățeniei ce-i astupă și ast-fel îi lăsăm liberi ca să poată absorbi moleculele necesarii din aer și să respingă pe cele vătămătoare prin ex-hilare sau transpirație.

Am văzut cum se pot câștiga puterile fizice, acum însă să vedem prin ce s'ar putea repara puterile pierdute. Cel mai necontestabil reparator al puterilor pierdute este somnul. Prin somnul de noapte, organismul își adună o cantitate de oxigen ce va cheltui a 2-a zi la lucru.

Copiii cu cât sunt mai tineri, cu atât mai mult trebuie să doarmă. Primele luni după naștere, sunt petrecute mai tot în somn; de aceea să se ferească ori-cine de a deștepta pe noul născut, pentru că somnul îi este necesar creșterii și întăririi sale. Copilul mic se trezește ca să mănânce și doarme ca să mistuiască și să-și câștige puteri.

De la un an până la trei, copilul e bine să doarmă 10—12 ore din noapte și 2—3 ore din zi; de la 3—6 ani, 10 ore somn în noapte și 2 în zi, îi sunt suficiente pentru a'î reda puterile ce pierde prin neconținuta mișcare și repede funcționare a tinerilor sale organe; de aici încolo, până la 10 ani copilul să doarmă 10 ore din 24; de la 10—18 ani, 8 ore de somn îi este de ajuns, iar omul matur are necesitate de 6—7 ore de somn.

Somnul însă să se facă contrar regulilor adoptate mai cu seamă de clasele culte, el să se facă noaptea. Copilul să se culce cum înserează și să se scoale odată cu zorile.

Odăile de culcare să fie cele mai spațioase și mai bine aerisite, pentru că omul noaptea nu ese afară la aer curat și nici ușile sau ferestrele nu se deschid ca să se reînnoiască aerul. Provisiunea necesară de oxigen trebuiește adunată în odaia de culcare încă de cu zi.

Dormitoarele din internate, vara și iarna să fie ziua cu

ferestrele deschise, iar noaptea ventilatorii să nu înceteze a funcționa.

Luxul perdelelor de stofe grele la patul său leagănul copilului e un lux periculos. Perdele de muselină sau un fel de rețea sunt cele mai acomodabile.

Să se vegheze, ca copiii să nu doarnă acoperiți pe cap sau îmbrăcați; *măinile să le fie totdeauna afară din plapomă*. Moliciunea și elasticitatea patului nu e nici decum o condițiune igienică, ci din contră: patul curat, aerisit, cu saltele de paie sau păr des reînnoite și prefăcute, reclamă sănătatea copilului. Copilul culcat în asemenea pat, cu stomacul neîncărcat, în urma unei zile de lucru și a unor ore de exerciții corporal ostenitor, va petrece noaptea cea mai liniștită și se va scula vesel, dispus iar la lucru cu sârguință.

Progresul copiilor nu depinde numai de numărul orelor ce studiază, ci și de recreațiunile ce trebuie să li se dea.

Pedagogul va observa bine, ca timpul recreațiilor să fie suficient pentru ca facultățile intelectuale ostenite, să se poată recrea, precum și modul, cum să se întrebuițeze acel timp de recreare.

Mașinării, cum sunt, că gimnastica e cel mai excelent reparator al forțelor nervoase pierdute.

Exercițiile gimnastice însă făcute sub inspecțiunea învățătorului, nu sunt suficiente pentru recrearea copiilor. Ei simt necesitatea de a fi un moment liberi, stăpâni pe mișcările lor; să se agite, nu după regulile comandate, ci după bunul plac al imaginațiunii lor. De aceea dar trebuie să li-se acorde recreațiuni pentru jocuri nu impuse, ci numai inspirate și supravegiate.

Pedagogia trebuie să afle mijloacele de a ajuta dezvoltarea copiilor din toate punctele de vedere. Așa, d. ex., ca ei să-și poată da seamă de toate lucrurile externe cu cari zilnic vin în contact, lucrul principal e ca să li-se desvolte egal până la perfecțiunea posibilă toate simțurile, cari sunt poarta prin care comunicăm cu lumea esteroară. Aparatele simțurilor sunt nervii simțibili speciali dimpreună cu anelele cari îi protejiază, destinați de a mări sau reduce întinderea senzației. Se știe că simțurile sunt în număr de 5: pipăitul, vîzul, auzul, gustul și mirosul. — In organism simțurile au un rol eminent, pentru că prin ele primim senzațiuni ce devin impresiuni și idei. Simțurile în om se desvoltă gradat, prin

urmare sunt perfecționabile, iar perfecționarea lor este opera educațiunii.

Simțurile se pot perfecționa prin mijloace fizice și intelectuale. Mijloacele de perfecționarea simțurilor artificiale nu trebuie să se aplice de pedagogie, ci din contră să le perfecționeze numai prin o aplicare înțeleaptă și prin exerciții aprobate de experiență.

Din toate simțurile, pipăitul se naște odată cu omul. Celelalte apar numai după un timp mai mult sau mai puțin îndelungat.

Simțul pipăitului, ca toate simțurile, are nervii săi speciali dar acei nervi nu sunt concentrați într'un loc fix ca la alte simțuri. Omul simte, adică primește impresiunea obiectelor externe cu orî-care parte a corpului vor veni în contact, cu alte vorbe pielea corpului întreagă este organ al simțului pipăitului. Sunt însă unele părți ale corpului unde nervii simțitori sunt mai numeroși; pentru acea simțim mai cu putere cu vârful degetelor, tălpile picioarelor și vârful limbei.

Simțul pipăitului este necesar, pentru că prin el simțim temperatura, răceala, sau căldura, putem înțelege mărimea, greutatea și duritatea sau moliciunea corpurilor pipăite, de acea și trebuie cultivat.

Relativ la simțul temperaturii, cea mai înțeleaptă măsură este să deprindem copiii la orî-ce stare a temperaturii. Prin spălarea zilnică cu apă rece și prin espunerea la o temperatură rece pe când sunt bine îmbrăcați, se vor deprinde a nu simți cu esagerare diferențele de temperatură, ceea ce le-ar putea cauza multe și periculoase boale.

Simțurile greutății și mărimii sunt necesare omului și copilului, pentru ca să evite diverse pericole ce ar putea rezulta din lipsa puținții de a-și compara puterile cu greutatea sau mărimea obiectelor externe.

Pedagogul va deprinde dar pe copil ca să-și dea compt de greutatea și mărimea obiectelor externe, în raport cu puterile sale, punëndul să ridice obiecte de diverse greutăți și mărimi. Avantajos copiilor este și acea, ca să se exerciteze degetele și picioarele prin pipăirea diverselor obiecte cu ochii închiși, căci sunt ocaziuni, unde numai pipăitul, iar nu ochii, va servi în conducerea pașilor și laborarea degetelor.

Finețea pielii, contribuie foarte mult la delicatețea pipăitului. Cu cât mâinile se vor întreține mai curate, cu atât pielea

devine mai fină și mai simțitoare. În industrie, perfecționarea pipăitului aduce mari servicii; deci tocmai copiii de prin școalele primare sunt acei ce reclamă mai mult cultivarea simțului pipăitului. La fete însă acest simț trebuie să se îngrijească cu mult mai mult, pentru că ele au să se exerciteze meserii, unde simțibilitatea degetelor e o condițiune neapărată.

Gustul, ca și pipăitul, este un simț cu totul animal. Importanța sa se mărginește la utilitatea de a inspecta alimentele ce intră în stomac. Delicateța, simțibilitatea gustului poate însă procura plăceri prin absorbirea unor alimente gustoase; dar aceste plăceri fiind curat sensuale, curat corporale, fără nici o acțiune asupra sufletului, nu se pot trece între plăcerile nobile și înnobilitoare și nici pedagogia nu se ocupă mult cu dezvoltarea acestui simț.

Mirosul deja este un simț ce vine în legătură cu sufletul. Un miros plăcut, pune sufletul în o stare de leatitudine delicioasă, pe când alte mirosuri, d. e. mirosirea alcoolurilor ametește spiritul, îl paralizează, îi schimbă cu totul starea. Mirosirea unor plante, unor gazuri, pot suspenda pentru moment funcționarea sufletului, ba-l pot și ucide, ucide viața din om. S'a remarcat că tot ceea ce este corpului nepriincios, mirosului încă-i este neplăcut. Este dar important a veghia asupra buneii stării a acestui simț ce contribuie la menținerea corpului.

Delicateța mirosului se poate pierde prin mirosirea neconținută a lucrurilor tari.

E bine de a se cultiva mirosul la copii, dându-le să miroasă diferite materii, a căror nume și proprietăți să li se facă cunoscute. E de cea mai mare utilitate omului de a cunoaște după miros diferitele materii, cari nu se pot distinge prin vedere, și cari pot aduce cu sine pericole. Dar cea d'întâiu din toate îngrijirile ce reclamă mirosul este întreținerea în perfectă curățenie a nasului, care este organul mirosului.

Avem încă două simțuri de natură superioară, ce dau efectele cele mai minunate și mai uimitoare: auzul, și văzul. Aceste simțuri sunt cel mai prețios dar făcut ființelor pământestii, și de aceea pedagogia trebuie să le cultive cu îngrijirea cea mai conștiincioasă.

Auzul ne pune în contact cu întreaga lume externă. Auzim vocea omului, șuerăturile vântului, murmurul isvoarelor, freamătul frunzelor, cântecul păsărilor, etc. și ast-fel ne dăm

compt de toată bogăția naturii, înțelegem miile de sentimente ce scot aceste sunete. Și când sunete melodioase se împreună 'n puternici și suave armonii, atunci sufletul nu numai că înțelege și simte totul de pe acest pământ, dar se înalță până la regiuni superioare și întrevede alte lumi, sentimente noi d'o perfecțiune necunoscută.

Auzul ne procură mai multe și mai puternice senzațiuni de ordin superior de cât chiar și vederea. El însă trebuie să fie exercitat.

Educatorul nu poate da elevului său un izvor mai bogat de plăceri nobile, de cât un auz bine cultivat. Și ce frumoase sunt exercițiile prin cari se formează urechia saŭ auzul.

Duceți copiii în largile câmpii să auză cum ciripesc păsările, cum suflă vîntul, cum murmură isvorul, cum se frîng valurile mării, să auză cum se leagănă holdele, cum fluieră ciobanul, cum mugește vaca, cum latră câinii, cum tropotesc caii; să auză vîntul clătînd sălciile și plopii, stejarii și papura să auză vocea întregii naturi și seara să mai auză cum tresaltă totul, totul suspină, totul adoarme și totul viază încă dormind.

Ce perfect va deveni auzul aceluï copil, care se va deprinde a distinge ast-fel sonurile a tot ce are voce și cum se va simți el de fericit, cum va iubi acea lume ce viază cu el, ce simte ca el! Și de se va deprinde copilul a înțelege toate sunetele, el va simți și diversele intonațiuni.

Accentele durerii, înduioșării, ironiei, indignațiunii, disprețului, ordonării, lingușirii, entusiasmului, convingerii adevărului, toate accentele sentimentelor omenești vor mișca coardele sufletului său, cari nu vor sta mute. Urechia simțitoare va conduce și accentele vocii sale, și copilul va citi, va nara, va vorbi cu accentele adevărate și ast-fel va ajunge a convinge, a mișca și el, la rîndul său.

Pe lângă cultivarea delicateții auzului, pedagogul trebuie să vegheze și la menținerea în bună stare a organului său: urechia.

Copiii să nu fie expuși la curenți de aer, să nu se culce pe pămîntul umed; urechile să le fie totdeauna curate. Timpana, ce acopere nervul auzului trebuie să fie menajate de vibrațiuni prea puternice. Copiii trebuie să oprită de la acele jocuri, ce-i conduc a vătămă auzul camarazilor lor, prin strigăte la ureche.

A trage copiii de ureche, este una din cele mai barbare,

stupide și vătămătoare pedepse, de care trebuie să se ferească orî-care învățator ca de fapta cea mai rea. De asemenea lovirile preste cap sau ureche, pot provoca boale, și chiar surzenie.

Pedagogia privește aceste pedepse de adevărate crime, și încă cu atât mai lașe, cu cât se comit asupra unor ființe ce nu pot rezista, cu atât mai infame, cu cât se comit de cei ce au să perfecționeze dar nu să distrugă facultățile copiilor.

Viața spirituală ar fi dificilă fără percepțiunea luminei; fără simțul vederii, progresul ar fi fost mai imposibil. Omului civilizat, vederea-i este indispensabilă, pentru ca să-și îndeplineze setea de progres, setea de frumos ce se deșteaptă în el, odată cu deșteptarea sufletului. Cu cât vederea copiilor s'ar perfecționa mai mult, cu atât ar progresa mai repede omenirea.

Dacă n'ar fi fost mijloace descoperite de fizică, pentru ca să dea o putere mai mare vederii, am fi încă și acum în cea mai mare ignoranță despre natură și elementele sale; nimic d'ale pămîntului, nimic d'ale universului nu ne-ar fi cunoscute. Atomul ar fi rămas un secret pentru omenire și s'ar fi înmormântat cu omul toate științele naturii.

Nu știm dacă perfecțiunea vederii ar putea ajunge până la perfecțiunea telescopului și a microscopului; știm însă că oamenii deșerturilor și câmpiilor întinse, au o vedere minunată. Locuitorii orașelor în genere au vederea scurtă, pentru că ochiul lor se exercită numai asupra obiectelor apropiate. Oamenii ce scriu, citesc și cos mult, dobândesc o vedere cu atât mai scurtă, cu cât lucrează mai de aproape.

Cea ce fortifică vederea, este exercitarea ochiului asupra obiectelor depărtate. Copiii cu cât se vor feri de a privi lucrurile din apropiere, cu cât vor fi deprinși a pătrunde mai mult spațiul cu vederea, cu atât mai mult li se va fortifica vederea.

Așa dar, dacă pedagogia e datoare să perfecționeze vederea copiilor, cu atât mai mult e datoare de a o menaja, de a o feri de stricăciune.

Curățenia, spălarea anexelor precum: pleoape, gene și sprîncene cu apă rece și curată, ștergerea cu pânză albă și curată, ferirea copiilor de pomăzi periculoase pleoapelor, genelor și sprîncenelor, garantează în destul buna lor stare.

Intensitatea luminii însă este periculoasă retinei.

Copiii deci nu vor lucra cu retina expusă la razele lu-

mini. Acele școale ale căror clase sunt dispuse ast-fel, că lumina vine drept în fața elevilor, nu sunt nici de cum acomodabile vederii. Privirea neconținută a obiectelor strălucitoare de asemenea e vătămătoare.

Copiii trebuiesc feriți de studii neconținute, de lungi ore de scriere și citire, și mai cu deosebire la lumină artificială.

În multe din școlile de astă-zî chiar materialul de învățămînt este periculos vederii elevilor. Așa sunt introduse cărți rău imprimate, cu litere mici, pe hârtie transparentă; apoi dicționare, globuri și hărți cu litere microscopice, cari mai curând sãu mai târziu orbesc copii.

Toate aceste neajunsuri însă se pot evita spre binele și în favorul omenirii întregi, dacă fie-care învățător rînduit de soartă a purta sarcina cea mai grea, dar și cea mai măreață din lume de a educa tînăra generațiune, va cunoaște în deajuns importanța educațiunii fizice, cînd va ști că corpul este partea cea mai esențială constitutivă a omului, pentru că omul fără de corp încetează de a mai fi om.

Ioan G. Neamțu.

București, 15 Ianuarie 1891.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CESTIUNI PEDAGOGICE

I

CÂND SĂ SE ȚINĂ JUDECATA ÎN ȘCOALĂ ?

O mulțime de cestiuni judiciare vin înaintea unui învățător în școală, cari trebuind luate în desbatere în ori-ce timp, pe un începător mai cu seamă îl amărăsc și puținul timp ce-l are, încă i-l răpesc.

De aceea mulți se țin de principiul, că «acuși după terminarea lecțiilor (la 11, sãu la 4 ore) voiŭ isprãvi afacerea. Și ast-fel se poate întãmpla, ca învățătorul atunci fiind obosit, se zică sentința scurt : «mergi de 'ți vezi de treabă, nu 'mă sta cu toate nimicurile înainte!»

Dacă *instruim* numai, atunci acest principiu poate fi bun; dar dacă voim să și *educăm*, atunci *nu e tot-d'auna la locul sãu...*

În un timp elevii mei, mi-se plâneau foarte des, că astăzi o peniță, un creion, mâne 5 bani, un toc, sau alte lucruri li-s'au furat de „nu știu cine“.

Cea mai severă controlă, poliția secretă pe care mi-am compus-o din elevi cu simțuri mai nobile ast-fel, că nici unul nu cunoștea sau bănuia pe cel-l'alt coleg al său cu acel titlu, precum și observațiunile mele, toate au fost zadarnice, pentru că „nu știu cine“ nu s'a descoperit și lucrurile tot așa periau ca și mai nainte.

M'am necăjit pe neputința mea, o mărturisesc!

În o dimineață, înainte de 8 ore, elevul G. I., mi se plânge, că „nu știu cine“ i-a furat penalul din pupitru; numai în acest moment a fost afară și venind în clasă nu-l mai află. L'am întrebat, dacă 'și aduce bine aminte nu cum-va l-a lăsat acasă, sau il va fi perdut pe cale? Fiind că amândoi vecinii săi încă au mărturisit acea, că l'au văzut când și-a pus penalul în pupitru și fiindcă deja au sunit 8 ore, am început revisiunea.

— «Măinile pe ban-că!.. Care se mișcă acela e hoțul!» Fie-care s'a silit să'si facă o față onestă și să'si iea o ținută frumoasă.

Eu am rămas la catedră spre a controla mișcările și impresiunea revisiunii, îndeplinită de monitorul la ordine din acea zi, care chema pe rînd câte unul afară din bănci, iar când dintr'o bancă au eșit toți copiii, monitorul făcea revisiunea prin pupitrele acelei bănci.

Era aproape spre terminarea revisiunii și eram p'aci să abdic de la speranța c'o să se afle lucrul perdut, de și știam că trebuie să se afle în clasă, pe când observ, că un elev «bănuț» se furișează și se pleacă jos. Fără ca să'i fi venit rîndul, îl chem afară, las ca să fie cercetat cu deamănuntul, îl silesc ca să'si lepede încălțămintele și «automaticul» penal, căutat atâta vreme, cade din cismele sale.

I-am făcut investigațiunea; dar nici la vorbe bune,

nici la amenințări, n'a mărturisit nimica, de cât zicea că pe acela i l-a cumpărat tatăl său. «Dacă ți l-a cumpărat tatăl tău, îi zisei, și dacă acela în adevăr e proprietatea ta, n'ar fi trebuit să'l ascunzi în carâmbii cismeii». A fost prins, dar n'a mărturisit nimica.

De-ocamdată am lăsat lucrul într'atăta, iar penalul l'am pus sub «secvestru».

Procedura «criminală» s'a întins până în ora a 3-a.

La 11 ore, m'am dus la părinții copilului, care mi-au spus că ei nu i-au cumpărat acel penal și nici nu l'au mai văzut la el ; dup'aceia am revisuit personal locul unde 'și ținea el lucrurile de școală și toate mărunțișurile aflate acolo le-am luat cu mine, iar după prânz la multe din aceste li s'au găsit adevărații lor stăpâni.

Părinții copilului (atât pe cât au fost ei cu pricepere) m'au incredințat pe mine cu măsurarea și aplicarea pedepsei, la care incredințare am răspuns pe deplin, fără nici o moderație.

Exemplul și-a avut efectul : nu s'a mai ivit în școala mea ast-fel de lucruri, numai în casuri de inculpări false d. e. copilul, când și-a perdut ceva, de frica părinților zicea că acel lucru i s'a furat la școală.

Dacă țineam revisiunea la 11 ore, «nu știu cine» în timpul de recreație ascundea unde-va penalul și remănea totul în «ordinea cea veche» până ce întâmplarea nu mi-ar fi venit într'ajutor. Ast-fel puțină *cunoștință* pe care o aș fi comunicat atunci, a rămas pentru altă dată ; *actul creșterii* (educației) pentru acel copil a fost eficace, adică : el a rămas până la finea anului un *es-celent rău învățăcel*, dar *n'a mai cutezat să mai fure* nici odată și ceilalți elevi încă s'au ferit de comiterea acestei fapte mârșave.

Igen

București, 10/22 Maiu 1890.

PRACTICA PEDAGOGICĂ

LECȚIE DE PROBĂ DIN STILISTICĂ

ȚINUTĂ ÎN CLASA IV-a PRIMARĂ 1)

Contract de închiriere

PLANUL. REPETIRE. TRATAREA. RESUMAT. DEPRINDERI. TEME.

1) *Repetire.* Despre ce-ați învățat în ora trecută la «Compoziție?» (Contracte). Ce este un contract? Câte feluri de contracte cunoașteți? (De închiriere, de arendare, de vânzare, de tovarășie, etc.)

Băgați de seamă astăzi vom învăța, cum se face un *contract de închiriere*.

2) *Tratarea.* Cum se numește persoana care e stăpână pe un obiect? (Proprietar). Cum se numește persoana care închiriază obiectul proprietarului?

Cum se numește suma de bani ce o plătește chiriașul? (Chirie). Ce anume obiecte se pot închiria? (Edificii, prăvălii, o grădină, un loc viran, obiecte mișcătoare ca: un piano etc.) Pentru ca să știe și autoritățile publice respective învoiala făcută între acele persoane, ce trebuie să facă aceștia. (Un contract). Și când învoiala se face pentru închirierea unui obiect oare care, cum se numește acel contract? Așa dar ce este un contract de închiriere? (Contract de închiriere este un act prin care se dovedește învoiala între 2 persoane, din care una dă celeilalte pentru un preț hotărît un obiect al său, pentru ca să se folosească de el un timp anumit, se închiriază de obicei lucrurile, casele).

Pentru ce se fac contractele? Ce s'ar întâmpla când

¹ Lecția aceasta, a 67; a fost cea de pe urmă, care s'a ținut, la școala noastră de aplicație în anul sc. curgător. **V. Gr. Borgovan**

nu s'ar incheia contracte înscris? (Ar putea și proprietarul și chiriașul, adică părțile contractante, să schimbe mereu condițiunile făcute verbal). Ce credeți, facu-se contractele pe hârtie proastă, ordinară? (Se fac pe hârtie timbrată). Mî-ați spus că sunt mai multe feluri de contracte. Pentru ca să scim anume ce fel de contract este, ce credeți că vom însemna întîi aci (pe tablă). (Felul contractului, titula). Voi scrie pe tablă : I) *Titula*. Veți scrie și voi. Scoateți caetele. 1. 2. 3. Așezativă la scris. (Se scrie). Ce înțelegeți voi prin *titula*, într'un contract. Ce veți scrie dar întîi când va fi vorba, de închirierea unei case spre ex ? (Contract de închiriere). După titulă vom începe oare îndată contractul? Ce credeți că ar trebui să spunem mai întîi ? (Intre cine se încheie contractul? Țineți minte, cele 2 persoane, care încheie un contract, se numesc *părți contractante* ! Repetire). Ce-am putea însemna în punctul al II-lea ? (Părțile contractante). Ce se înțelege sub acest punct? Cări sunt părțile contractante pentru o închiriere? Ce se va scrie dar în contract? (Numele, profesiunea și locuința proprietarului și ale chiriașului).

Ce credeți că ar putea urma acum în contract? (Materia contractului). Ce se poate închiria? (O casă sau un alt obiect). Dacă ne-am inchipui că se închiriază D-lui Z. casele sale din strada. . . . No. . . pe timp de. . . . începînd de la 23 Aprilie 1891 până la. . . .) Cum am putea însemna aceasta? (*Obiectul închiriat, locul și timpul*). Aceasta vom însemna aci sub p. III. Ce credeți că s'ar spune mai departe? (D. Z. chiriaș, plătește pentru acesta o chirie de 1000 lei în 2 căș-tiuri sau rate în luna cutare și în luna cutare). Cum am putea însemna aceasta pe scurt? (*Plata*). Însemn aci pe tablă. Ei bine, la casă se poate strica câte ceva, cine să facă reparațiunile? Vedeți și aceasta să se spună în contract. Aceasta se poate zice așa: D. chiriaș se

obligă a face reparațiunile mici precum : la uși, ferestre, geamuri sparte, iar D. N. proprietar se obligă a face reparațiunile mai mari ca : dregerea pe dinafară, repararea unei sobe, a tavanului, a concrișului etc.). Cum am putea dar însemna aceasta ? (Obligațiunile de reparație). Voi însemna și aceasta aci.

Pausă. Cântare ; mișcări gimnastice. Mai spune-ne odată despre ce am vorbit până acuma N ! Să învățăm mai departe. Voi știți, că fiecare cetățean plătește anumite dări către stat ? Cum se cheamă impozitul ce-l plătește un proprietar pentru o casă spre ex ? (Impozit funciar). Ce credeți, cine plătește darea aceasta chiriașul sau proprietarul ? (După invoială, de ordinar însă proprietarul). In contract se hotărăște și cine va plăti impozitul ? Spre ex. se scrie : Plata impozitului funciar privește direct pe D. N. Proprietar. Ce credeți, cum am putea însemna și aceasta ? (*Impozitul funciar*). Băgați de seamă plătesc chiriașii totdeauna cinstit chiria, la termenele hotărite ? (Nu). Țineți minte : In contract se hotărăște și casul, când chiriașul n'ar plăti chiria la termen ! Spre ex. Se scrie : Dacă chiriașul nu va plăti chiria la termenele hotărite, atunci proprietarul va închiria casa altuia, și chiriașul ce trebuie să facă ? (Să se mute, și să-î plătească proprietarului chiria la urmă). Cum am putea însemna aceasta pe scurt :

e) Dreptul proprietarului și datoria chiriașului în cas de neplată la timp. Voi însemna și aceasta aci. Țineți minte toate lucrurile acestea (plata, obligațiunile de reparațiune, dreptul proprietarului etc.), le putem numi cu un cuvânt *Condițiunile contractului*. Aceasta va fi p. IV. Așa dar ce condițiuni se hotărăsc într'un contract de închiriere ? Băgați de seamă. După ce se hotărăsc condițiunile de închiriere, se mai scrie că, contractul se face în două exemplare, dându-se câte unul fie căruia din părțile contractante. Aceasta am putea-o în-

semna în p. V) așa: «Incheierea și facerea contractului în două exemplare». Ce credeți că se scrie la urmă pentru ca să scim când, și unde s'a încheiat contractul. Ce vom însemna dar în p. VI. (Data și locul). În sfârșit, ca să se știe, cine încheie contractul se subscriu părțile contractante întâiu, proprietarul, apoi chiriașul. Voi însemna aci p. VII semnătura etc.

3) *Resumat*. Spune-ne acuma punctele după care se face un contract de închiriere N!

4) *Deprinderi*. După punctele acestea să-mi facă N. (verbal) un contract pentru închirierea unei case. Bine! N! altul pentru închirierea unei prăvălii de ghetete etc. Eată aci v'am adus și eu o formă (model) de contract de închiriere. (Se arată).

5) *Temă*. Pentru lecția viitoare să-mi faceți pe caetele de compoziție un contract de închirierea unei prăvălii. Strângeți cărțile: 1, 2, 3!

Rugăciunea și eșirea în ordine.

Notă. La sfârșitul lecției pe tablă se vede următoarea *schită*:

I) Titula.

II) Părțile contractante.

III) Materia contractului, locul și timpul.

IV) Condițiile

a) Plata.
b) Obligațiile de reparațiune.
c) Impositul funciar.
d) Dreptul proprietarului și datoria chiriașului în cas de neplată la timp.

V) Incheierea și facerea contractului în dublu exemplar.

VI) Data și locul.

VII) Semnătura

Proprietarului.
Chiriașului.

Juarez Movillă

1891, Aprilie 4, București

Școala de Aplicație

STUDIŪ ASUPRA MACEDONIEI

Macedonia este o provincie a imperiului turcesc locuită în mare parte de Români. Nu se poate da o delimitare pozitivă a acestei provincii turcești, de oare-ce, după cum este împărțită administrativă, ea ar cuprinde și o parte a Albaniei și a Epirului. Afară de aceasta, denumirea *Macedonia* nu este cunoscută de cât de străin, pe cât timp Turcii nu cunosc această denumire.

Administrativă Macedonia este împărțită în trei guvernăminte, în capul cărora este un pașă, care de mai multe ori poartă numele de vizir. Aceste guvernăminte, ca și cele lalte ale Turciei se numesc *Vylaet*. În hărțile turcești Macedonia figurează sub denumirea de Monastir Vylaet, Selenik Vylaet și Uskub Vylaet, adică guvernământul Bitoliei, Salonicului și Uskiubului.

Fie-care Vylaet are 2—3 despărțăminte, cari sunt de 3 sau 4 ori mai mari de cât districtele din România și cari se numesc în turcește *Sangiac*; iar fie care sangiac are mai multe caza (districte) în capul cărora este un caimacan, (prefect).

Aceasta este împărțirea administrativă care diferă de cea de la noi. Judecătorește nu este de cât o mică deosebire.

În fie-care district, unde este un caimacan, se găsește un tribunal corecțional-criminal și unu civilo-comercial. Președintele tribunalului civil este totdeauna un imam (preot turc), care este în același timp și ofier al stării civile. Să notăm în treacăt că actele stării civile nu au aceeași importanță ca la noi. Aceste acte sunt numai relative la căsătorii și sunt foarte expeditiv.

Iată cum se procedează.

Părintele fetei de căsătorit se prezintă la tribunalul civil înaintea imamului, împreună cu ginerele, unde acesta declară că dorește să ia de nevastă pe fata cutăruia, care nici că o

cunoaște, căci la Turci fetele de la vârsta de 10 ani se acoperă la obraz cu un fel de voal de tulpan gros și nu se descoperă de cât înaintea părinților și fraților ei, iar înaintea nimenui altuia nu se presintă descoperită.

Părintele fetei declară că priimește a-i da fata lui de nevastă. După aceasta ginerele și părintele fetei se învoiesc despre prețul fetei, care se numește la turci *nikia*.

Prețul este un fel de dotă ce ginerele constituie nevastă sale, în cas când ar divorța-o. Acest preț se stabilește după rangul ce are cineva în societate. Așa fetele pașilor au de obicei un preț care variază între 1000—2000 de franci; iar fetele de clasa mijlocie și de jos n'au de cât un preț de 20—300 de franci.

Bărbatul divorțează de femeia sa or când ar voi, fără nici o formalitate. Numai este dator să depue prețul femeii, conform învoelii ce s'a făcut la contractarea căsătoriei, la tribunalul civil de prima instanță.

Un prieten al meu, care își făcuse studiile la Paris, s'a căsătorit cu o fată de bună condiție, constituindu-i un preț de 300 de franci. O ține numai două luni de zile și într'o dimineață chiamă doi vecini și declară înaintea acestora că divorțează pe nevastă-sa. Aceasta s'a acoperit îndată cu voalul, căci din acel moment a încetat de a fi nevasta lui și după legea turcească nu mai putea sta descoperită înaintea unei persoane, care nu-i este nici părinte, nici bărbat.

După aceasta împreună cu acești doi vecini s'a dus la tribunalul de prima instanță și a depus 300 de franci prețul femeii și divorțul s'a și făcut. Chiar în acea zi prietenul meu a contractat o a doua căsătorie cu altă turcoaică cu prețul de 200 de franci.

Creștinii de și pot usa de această lege nu contractează căsătorie civilă — această căsătorie trece de căsătorie civilă la Turci — ci numai căsătorie religioasă fără a se face nici o formalitate civilă.

În cas de naștere sau de moarte, atât la Turci cât și la

creștini, nu se fac actele stării civile. Mulți greci profită de această stare de lucruri și-și procură acte false din Macedonia și vin aicea și se împămîntenesc ca români Macedoneni. Sunt mulți greci cari au procedat așa și cari acum au ajuns spre rușinea țării, a fi senatori, deputați, etc. la noi.

În fie-care reședință de pașă este o curte de apel civilo-comercială și una corecționalo-criminală.

Membrii tribunalelor sunt jumătate creștini și jumătate Turci. În Bitolia (capitala Macedoniei) membrii creștini sunt mai mulți români. Președinții tribunalelor sunt totdeauna Turci.

Pașii și caimacani au o putere dictatorială. Un pașă este o fac-totum într-o provincie. Procurorii, președinții de tribunale, judecătorii se supun orbește la ordinele lor.

Arestează pe or și cine. Îl ține la prevenție or cât ar voi după plac. De multe ori dă ordin și scoate din închisoare criminali ordinari fără a fi judecați. Mulți bandiți cari au bani și cari pot corupe pe pași nu sunt pedepsiți.

În districte starea de lucruri este și mai rea. Atât la tribunalele civile cât și la cele corecționale se fac cele mai nerușinate traficuri. Mituirea este la ordinea zilei. Sub-semnatul, care a fost mulți ani la fața locului cunoaște numeroase cazuri. Iată un caz care este de notorietate publică :

Un institutor român din Macedonia, D-nul Papazi a fost prins de bandiți și dus la munte ca captiv, iar mamă-sa a fost măcelărită. Pentru rescumpărarea institutorelui român briganzii cereau 4,000 de franci, însă rudele institutorelui n'au putut plăti această sumă, fiind-că erau lipsite de mijloace. Briganzii supărați i-au tăiat o urechie și după aceasta l-au pus în libertate. Un alt prizonier tot român, i-au tăiat amândouă urechile. Întâmplarea a făcut ca briganzii să fie prinși. Ei bine! Tribunalul turcesc în loc să-l condamne, conform legii, pentru că au măcelărit mama acestui nenorocit institutor, și-l au tăiat urechile și pentru că au comis

nenumerate crime i-au pus în libertate, fiind-că briganzii i-au corupt prin bani.

Această rea stare de lucruri a adus Turcia în decadența actuală.

POPOARELE MACEDONIEI

Macedonia este locuită de români, de turci, de bulgari și de albanezi. Sunt însă și localități locuite de jidanii și de greci, însă aceștia nu fac un grup însemnat, fiind-că sunt răspândiți în orașe și orașele și se perd pe lângă celelalte popoare.

Dintre toate popoarele Macedoniei, Turcii sunt cei mai numeroși și se ocupă mai mult cu agricultura și foarte puțin cu comerțul. Numai în Vylaetul Bitoliei numărul Turcilor se ridică peste 300 de mii.

După Turci vin românii al căror număr în toată Turcia trece peste un milion, iar în Vylaetul Bitoliei și Salonicului numărul lor se ridică la 350,000.

Românii se ocupă cu comerțul și industria și formează clasa mijlocie în Macedonia. În toate orașele Macedoniei cei mai mari comercianți și mai toți industriașii sunt români. Argintăriile cele mai fine și tapetele cele mai frumoase și cele mai scumpe se fabrică de Români. Multe tapete se transportă în Austria, unde se vînd cu mare preț și sunt cunoscute ca tapete provenind din Asia și din Persia.

Tot postavul trebuincios pentru îmbrăcarea soldaților turcești din Macedonia se lucrează de românce. În orice casă de român, de la cel mai sărac până la cel mai bogat, vei găsi resboaie unde se țes postavuri, pânză fină, burangiuc, prosoape, șorțuri de lână, tapete, velințe, cuverturi, etc. etc. O femeie română face tot ce e trebuincios pentru mobilarea casei, lucrează cele necesare pentru îmbrăcarea bărbatului și copiilor săi.

Românii nu trimit pe fetele lor la școală de cât până la

vârsta de 11—12 ani. Indată ce ajung această vârstă le țin acasă ca să le învețe să țasă, să împletească, etc.

O parte de români și anume românii din ținutul Megleni, aproape de Salonic, se ocupă cu agricultura. Acești români vorbesc o limbă care este foarte apropiată de limba d'acea și care diferă puțin de dialectul vorbit de ceilalți români Macedoneni. Se crede că acești români ar fi o colonie românească ce s'ar fi stabilit acolo pe la anul 1600. Filologul german Gustave Weigand, care a stat mult timp la acești români și care a studiat limba lor, e de această părere. Să mai notăm că în acest ținut sunt și două orașele locuite de români turci de religie, cari vorbesc o limbă românească foarte curată. Tradiția este că românii aceștia s'ar fi turcit acum 200 de ani împreună cu arhierul lor care în ziua de Pasce ar fi îmbrățișat islamismul.

Afară de acești români cari se ocupă cu agricultura sunt și cei din Albania.

Mai sunt și români cari se ocupă cu creșterea vitelor și au numeroase turme de oi și de capre. Aceștia ocupă munții Macedoniei și duc o viață cu totul nomadă. Numărul acestora se ridică la 40,000.

Bulgarii sunt aproape la 300,000 în Macedonia. Când zic bulgari, înțeleg pe toți slavii cari locuiesc această provincie fără a face deosebirea ce fac scriitorii sërbi, cari zic că cea mai mare parte dintre bulgari ar fi sërbi.

Bulgarii formează clasa de jos în Macedonia. Ei sunt clăcași și nu sunt proprietari chiar ai solului ce locuiesc și lucrează pământul pentru stăpânii lor. Cele mai multe sate bulgărești sunt în această categorie, căci sunt moșii ale beilor turci.

Bulgarii din orașe, grație numeroaselor școale fondate de guvernul rusesc și acum de guvernul bulgăresc au o creștere națională și sentimente patriotice.

Să notăm că românii nu sunt în condiția bulgarilor. Nici o comună sau sat românesc nu este moșia vre unui beț turc.

Românii sunt proprietari ai solului. Fie-care comună românească are păduri mari, câmpii întinse și munți cari sunt proprietăți comunale și cari se dau în arendă în profitul comunei.

Subt acest punct de vedere românii sunt într'o condiție mult mai superioară de cât bulgarii.

INVETATORUL IN ȘCOALA ȘI AFARA DIN ȘCOALA ¹

(MONOLOG)

Sunt învățător și educator. Sub îngrijirea mea am o școală. Să formez cetățeni onești și luminați din copiii satelor, de-aceea vin ei la școală; să fie om priceput și vrednic copilul său, voește ori-ce părinte. La școală se va împodobi cu cinste și cu mărire ori-ce copil. Fericirea și nefericirea lui de la mine se va trage; soarta și viitorul lui în mâna mea este. De-l voi face om luminat și fericit cu cuvinte blânde și cu recunoștință mă va întâmpina ori când; da, de-l voi face nefericit, a cui va fi păcatul? Blestemul va cădea pe capul celor ce l-a crescut și l-a învățat rău!

Când voi fi înconjurat de băeți buni, de oameni vrednici voi fi cel mai fericit! Dar, dacă cine-va nu-și înțelege datoria? Vai! mare păcat face, că s'apucă, să facă ce nu știe!

Omul nu-i lemn, că de-l vei strica să ai altul, ci el odată stricat nu-l mai poți drege.

Am foarte mare răspundere ca învățător; lumea te judică și judecata ei, e judecata cea dreaptă, căci te judecă după fapte, nu după vorbe.

Cum voi putea dar s'o împac și pe ea și conștiința mea? Ce voi face spre a nu păcătui întru nimic?

¹ Tesă pregătită pentru conferințele generale, dar neprezentată, din cauza ducerii mele în manevre.

Voî lucra cu dragoste și tragere de inimă. Cei ce vor înțelege cum lucrez și pentru cine, mă vor ajuta, căci ajutorul lor imi va fi de mare folos.

Voî lucra necontentit și'n școală și-afară din școală, și cu vorba și cu fapta.

În școală voi fi totdeauna acelaș : blând, modest, măsurat la vorbe și la fapte, nepărtinitor, drept și voi iubi pe școlarii ca pe copiii mei.

Voî căuta ca nu prin fapte să risipesc cele propoveduite.

Nu voi călca pragul școalei, până ce nu voi ști din timp ce am de făcut. Voi învăța întâi eu în casă, cum să învăț pe copii în școală și apoi stăpân pe ceea ce am de făcut, voi păși pragul școalei.

Ah ! ce lucru urit e a te duce de mântueală în școală și a nu ști ceea-ce ai de făcut. — E tot atât de primejdios aceasta, ca și cum ai vrea să treci o apă ce nu-î cunoști vadul, căci copiii te judecă, și să te ferească sfântul, când prin fapte nu vei ști să insuflii respect micilor judecători.

Nu voi fi galant în portul meu, nici luxos ; acestea trebuie să fie combătute de școală.

Nu voi fi însă nici strențuros, nici une ori tuns și une ori buhos ; această neconstanță în ținuta trupului influențează mult asupra caracterului.

Voî fi deci constant în port și în chipul de a-mi păstra exteriorul trupului.

Mânios, scârbit și amărât — lucruri de care nici dascălul nu scapă une-orî — nu mă voi duce în școală ; ele fac o schimbare în caracterul dascălului, care trebuie să aibă una și aceeași mutră.

Intrat în școală, cel întâi lucru va fi facerea rugii.

Ea va fi cântată ¹ de elevi. În timpul ei nimeni nu va

¹ Unde ruga nu se poate cânta de copii, ea se va spune pe rând de toți școlarii cu glas tare și rar, ca cum s'ar ruga o persoană către alta.

mișca. Înaintea rugii și după ea va fi o pauză de-o tăcere profundă. Posa mea la rugă va fi respectoasă. Fapta propoveduește mai bine ca vorba. Ruga trebuie să pornească din inimi și cugete curate.

După *bună dimineața* dată de învățător elevilor, spre a-i deprinde s'o dea și altora, voi face apelul.

Catalogul, care-i cumpăna dreptății pentru școlar, va fi un adevărat control al meritului.

Inspekția mâinilor și urechilor le voi face în totd'una și le voi arăta că: «curățenia este arma cea mai puternică contra boalelor».

Nu mai puțin voi căuta a convinge pe copil că e bine să se deprindă de mic «a strînge bani albi pentru zile negre». La economie voi primi tot ce ei vor depune zilnic.

Făcute acestea, voi începe lecțiile. Când voi fi ocupat c'o clasă, celorlalte le voi da de lucru.

Posa mea la lecție va fi cuviincioasă, dacă cuviință și modestie cer altora. Nu voi sta resturnat pe spătarul scaunului, nici cu picioarele unul peste altul.

Vorba-mă va fi clară, răspicată și spusă potrivit. Nu voi vorbi nici prea mult nici prea puțin, ci numai cât trebuie. Voi deprinde pe copii a spune ca mine. De la o lecție la alta nu voi trece până ce întâia nu va fi pătrunsă bine de copii.

Lecția ce voi preda o voi baza pe cunoștințele de mai înainte, căci numai ast-fel voi păstra o legătură în întreg, și numai ast-fel voi putea face ca lecțiile să fie plăcute și atrăgătoare. Lecția voi căuta să fie intuitivă după posibilitate, procedând de la ușor la greu.

Dacă atenția școlarii e prea obosită, le voi impres-păta-o cântând cu ei melodii atrăgătoare și plăcute și voi face cu ei și mișcări gimnastice. La ora 10 le voi da repaos general; în timpul lui nu voi opri copiii de

la jocurile lor cuviincioase din cari ei profită atât de multe.

După orele 12, va urma masa. Copiii de departe vor rămânea la școală să mănânce; cei de-aproape se vor duce pe la casele lor.

La orele 2 p. m. voi reincepe lecțiile după orar și după planul întocmit din timp, care nu trebuie să lipsească nimănui. Aceleași principii mă vor conduce în totdeauna, același voi fi în toată vremea.

La orele 4, voi da drumul copiilor de la școală. Le voi recomanda a fi cu minți pe drum, să salute oamenii bătrâni purtându-se frumos și ascultând părinții. Astfel voi urma în școală; nimeni nu mă va întoarce din astă cale și eu cred, că astfel urmând școala mea va prospera și nu voi merita blestemul micilor cetățeni.

În afară de școală, nu mai am aface cu școlarii, ci cu lumea, cu societatea, care trebuie să ia model de la mine de hărnicie, de curățenie, de statornicie, de gospodărie și de traiu bun.

În acest scop voi căuta ca casa de școală să fie un cuib de curățenie, nu de infecție și prin urmare de boale; sala de clasă o voi considera ca o biserică neprofanând-o cu nimic cum fac unii de țin în ea hamuri, putini cu castraveți ori lapte acru ș. a.

Lucrurile școlaei, mobilierul, aparatele didactice le voi păstra curat, ferindu-le de a fi strivite și feștelite, căci te desgustă vederea unor lucruri bune păstrate rău.

Regularitatea și ordinea trebuie să domnească în toate actele mele.

Ca gospodar voi căuta a duce viață bună și liniștită cu casnicii, ca elevii mei să vadă în casa mea o casă model în toate și să aibă de unde lua exemple de traiu bun și liniștit. Ce urât e acolo unde copiii sunt spectatorii teatrului dintre învățător și femea sa!... Relațiile mele cu semenii mei vor fi astfel, ca să nu le va-

tăme interesele. Cu cei buni voi fi bun, de cei răi voi fugi.

Cu sătenii voi fi totdeauna același; purtarea mea față cu ei va fi astfel, ca să nu-i jignească întru nimic. Cu toții am să trăiesc în pace și am să le dau pildă că nu-i fericire mai mare de cât când toți te vorbesc de bine și cu drag.

În luptele politice de partid n'am să mă amestec; susținând pe unii îmi fac dușmani pe alți, căci ce va zice copilul consilierului de mine, când tată-său infuriat vine acasă de la alegere și injură pe dascăl că nu l-a ales?!

Voi căuta adunările cele bune și mă voi feri de cele rele; voi ajutama săracul, voi propaga adevărul, ferindu-mă ca cu faptele să nu fiu contra vorbelor și voi lupta pentru desrădăcinarea relelor din popor. Dar am uitat încă ceva să-mi aduc aminte, tot pentru mine și școală; ba, Umai mult pentru mine. Cunoștințele ce le-am căpătat în școală, rămâne-vor pentru totdeauna aceleași? Nu vor dispărea ele învăluit fiind de necazură și de valorile lumii? Unele din ele nu se vor mai schimba, cum știința progresează zilnic! Ce voi face dar ca să nu rămân în urmă și de risul celor mai tineri ca mine?

Eată ce voi face:

1) Mă voi abona la o revistă pedagogică unde se espun metodele cele mai nemerite pentru predarea cunoștințelor și de unde poți afla progresele ce face știința pedagogică.

2) Imi voi cumpăra și voi citi cărți pedagogice și literare de unde aflu și înveți multe lucruri frumoase.

3) Voi călători și pe la alte școli mai bune ca a mea ca să aflu aranjamentul și modul de organizare spre a introduce și eu îmbunătățirile ce voi observa.

4) Voi participa cu tragere de inimă la conferințele

generale și parțiale, căci ori ce s'ar zice despre ele, scopul lor e destul de important și de unde poți culege și vedea multe.

Astfel urmând eu cred că voi putea să mă țin în curent cu știința și să posed totd'auna cunoștințele necesare misiunii mele.

Indeplinind cu sfințenie cele zise, sunt incredințat că voi fi ceea ce trebuie să fiu.

Făcând astfel voi putea duce spre bine misiunea mea, sătenii nu vor vedea în mine un *pantolonar* venit a le mai amări zilele, ci un stilp al lor și vor ținea totd'una la mine.

Copiii nu vor mai privi școala ca temnița lor, ci mă vor iubi și vor veni cu drag la școală.

Eu așa cred că *trebuie să fie și să facă dascălul dacă vrea să poarte numele de apostol al poporului*. Cel ce nu face astfel ci privește misiunea aceasta ca un mijloc de traiu mai ușor ca altele, vai ș'amar de zilele lui ! și bine ar face să fugă de ea, de cât să-și atragă asupra capului cel mai mare păcat din lume.

Cel ce mai are de adaus ceva la acestea, ție condeiu, pue-se pe lucru și arate-mi ce mai e de făcut, căci alt-fel tăcend, păcătuește.

M. Lupescu

Invățător, Suceava

ȘCOALELE ÎN FRANȚA

«Allgemeine Deutsche Lehrzeitung» în No. 7 din a. c. publică un raport destul de important relativ la *actuala stare a instrucțiunii publice din Franța*, din care estrag unele particularități.

În capul instrucțiunii publice se află ministrul *Bour-*

geois. Sub dînsul sunt directorii școalelor superioare, secundare și primare.

Consiliul instrucțiunii e compus din inspectorii su-
premi, sub-inspectorii și directorii școalelor. În de-
partamente supraveghierea școalelor normale și primare
e încredințată rectorilor celor 17 academii și prefectilor.
Pe lângă fie-care consiliu este câte un consilier în ca-
litate de referendar. În orașe mai mari, afară de aceștia,
sunt și inspectorii de școale. Asupra lucrului de mână,
desemn, gimnastică, cant și limbă străine, supraveghiază
inspectorii dispuși anume spre acest scop.

În Franța, actualmente sunt două școli normale su-
perioare : una pentru profesori și alta pentru profesoare ;
apoi sunt 90 școli normale pentru institutori și învê-
tători și 81 pentru institutoare și învêțătoare. Orarul
săptămănal al școalelor normale pentru acești din urmă
e următorul :

OBIECTELE :	Numărul orelor după clase :		
	Clasa I	II	III
1. Morala și instrucțiunea civică	2	2	2
2. Pedagogia	1	1	1 ^{1/2}
3. Limba și Literatura franceză	7	5	4
4. Istoria și geografia	5	4	4
5. Aritmetica și geometria	3	5	6
6. Fizica și chimia	1	3	3
7. Istoria naturală	1	1	2
8. Agricultura și grădinăritul	—	2	1
9. Caligrafia	3	1	—
10. Desemnul	4	4	4
11. Muzica vocală și instrumentală	2	2	2
12. Gimnastica	3	3	3
13. Lucrul de mână	4	4	4
14. Alte limbi (facultative)	(2)	(2)	(2)
In total	{ 36 (38)	{ 37 (39)	{ 36 ^{1/2} (38 ^{1/2})

De aci se poate vedea, că religiunea nu figurează ca studiu obligat în școalele normale; dar nici în celelalte școale publice nu e un studiu obligat. Confesiunile și școalele particulare dispun învățarea religiunii conform prevederilor lor, fără ca să vatăme câtuși de puțin orariul impus. Autoritatea școlară în locul religiunii a dispus învățarea moralei, legislației și instrucției civice.

Puțin interes se dă și părții teoretice a pedagogiei. În schimb însă fie-care elev al școlii normale e obligat a propune în școala primară aplicată pe lângă cea școlară, cel puțin 20 zile în decursul unui an. În școalele normale de institutoare și învățătoare în loc de legislație și instrucția civică se predă cunoștința economiei domestice. Pe lângă fie-care școală normală de institutoare și învățătoare se află și câte o grădină de copii. Pomăritul, grădinăritul și agricultura nu se predau în școalele normale de institutoare și învățătoare, dar cu atât mai mare interes se pune la predarea acestora în școalele normale de institutori și învățători. Se dau medalii de argint și remunerații de câte 50—500 lei acelor institutori sau învățători, cari se disting mai mult în aceste cunoștințe.

Geometria se predă mai mult în mod practic numai, prin măsurarea suprafețelor. Muzica vocală și instrumentală se predă din punct de vedere estetic, nici de cum însă cu scop de a forma artiști sau muzicanți.

Statul, pe lângă învățămîntul gratuit, dă elevilor școlilor normale cărți și rechisitele necesare, pe alocuirea și îmbrăcăminte, din care cauză elevii se poartă în uniformă ca soldații. În fie-care școală normală se predă cel puțin o limbă străină.

Pentru elevii școlilor normale în bugetul statului pe anul 1891 s'a prevăzut suma de 9,020,000 lei. După cea din urmă cercetare ministerială, pe fie-care 4 elevi

normaliști cade câte un profesor (5800 elevi, 1450 profesori și un elev normalist subtrage statului suma de 1,150 lei anual.

Statul dă fie-cărui absolvent al școlii normale de institutori și învățători la terminarea cursului suma de 100 lei, iar celor din școala normală superioară 200 lei; afară de aceea, pentru ca să-și poată cumpăra cărțile mai necesare, le mai dă circa 62 lei.

Atâtea ajutoare din partea statului au contribuit la acea împrejurare, că la începutul anului 1891, 13,000 institutoare și învățătoare și 6,000 institutori și învățători băteau zilnic în ușile ministerului pentru ca să li se dea posturi; ast-fel că pe 32 elevi cade câte un învățător.

În școlile normale de institutori și învățători se primesc acei elevi absolvenți ai școlii primare, cari au împlinit vârsta de 15 și nu trec preste 18 ani. Cu toate aceste cea mai mare parte a elevilor sunt absolvenți a vr'unei școlii secundare clasice sau reale din cele 185 cari există; trec însă și din liceu la școala normală.

Elevul primit în școala normală, se obligă, că va funcționa ca învățător cel puțin 10 ani. Acela, care nu se va ține de acest angajament, va restitui statului toate cheltuelile făcute cu dânsul pe timpul învățămîntului. Fie-care școală normală e prevăzută cu internat.

Institutorul sau învățătorul trebuie să funcționeze în decurs de 3 ani provizoriu, în care interval e obligat să depună un examen de capacitate (calificare) și numai după aceea va putea fi numit definitiv.

În școlile normale de institutori și învățători se admit numai băieți, iar în cele de institutoare și învățătoare, numai fete.

Învățătorul, care voește să treacă de la școala primară la vr'o școală reală, trebuie să depună un concurs

corespunzător. Elevul ce se pregătește pentru școala normală de profesor la vr'o școală reală, trebuie să termine pe cea de la *St. Cloud*, iar fetele pe cea de la *Fontenay aux Roses*. Aici elevii se admit pe baza unui concurs numai. Cursurile din aceste 2 institute asemenea sunt de 3 ani. Elevul însă sau eleva își pot alege după plac partea științelor naturale și matematice sau partea literară și istorică.

Bugetul ministerului cultelor și instrucțiunii publice e de 172,920,624 lei ; din această sumă 108,000,000, cade asupra instrucțiunii publice, în care se cuprinde și cele 2,000,000 lei destinate pentru supraveghierea școalelor.

Comunele, pentru instrucțiunea publică contribuiesc și ele cu suma de 70,000,000 lei, spre acoperirea acestor cheltueli servesc donațiunile, impositul suplimentar de 40 la sută și 20 la sută din venitul comunelor.

Cheltuelile pentru susținerea școalelor, socotindu-se salariul învățătorului și procurarea rechisitelor necesare, în primul loc sunt suportate de comune, iar numai diferența ce lipsește de la suma necesară, aceea se împlinește de stat.

În anul 1889, au fost 71,300 școale, cu 105,000 învățători și 4,964,000 elevi, din cari vin 48 pentru o clasă.

Statul, poartă un deosebit interes față de grădinele de copii, al căror număr se urcă la cifra de 3,600. Acestea sunt pătulul educației și instrucțiunii, cari primesc copiii de la 2—5 ani, puși sub îngrijirea femeilor. O femeie conduce 50 copii. Acele localități al căror număr de suflete trece peste 2000, tot cere de la stat înființarea unei grădini de copii. O grădină de copii numai de acea femeie se poate conduce, care are 25 ani împliniți, decretul de absolvire a vr'unei școale normale și cel puțin 5 ani de serviciu exemplar în cariera învățătoarească.

După grădinele de copii, vin școalele de pregătire

pentru cele primare, în cari urmează numai copii de 4—7 ani. Școalele primare sunt împărțite în 3 clase. În clasa I-a sunt copiii în vîrstă de 7—9 ani, și acolo unde nu se află școală de pregătire de la 6—9 ani; în a II-a sunt cei de 10—11 ani; iar în a III-a, cei de 12—13 ani. Ca urmare acestora vin școalele de repetițiune de diferite feluri, în cari elevii se pregătesc pentru viața practică. La școalele de băeți, învățător poate fi numai bărbat și la cele de fete numai femei; la cele micste însă de obicei se aplică femei. De altmintrelea în Franța numărul învățătoarelor în genere, luat se urcă la 60 la sută.

Diferitele feluri de meserii se predau și în școalele normale și ast-fel nu-i de mirat că în Franța în 13,000 școale se ocupă de progresul meseriilor, spre care scop 260 școale sunt prevăzute cu ateliere, dintre cari 113 chiar în Paris.

Case de economii școlare, de și primar cele, înființate de oficiile poștale s'a u restrins, totuși sunt destule; așa numai în Paris sunt 110 case de economii școlare, cu 30,000 depunători și cu un capital depus de o jumătate milion lei.

Desemnul și gimnastica se predau în toate școalele. S'a fost introdus și exercițiile militare, predate pe alocurea de ofițeri, dar s'a u șters, convingându-se în urmă că acestea mai mult strică ordinei militare, pentru că copiii se obicnuiesc cu oare-cari nepăsare și nedisciplinare ce mai târziu se observă în miliție.

Recrutarea dovedește mai bine progresul ce instrucțiunea publică face. Acu 12 ani, 14.73 % din recruți a u fost lipsiți de instrucție, pe când acum 2 ani procentele acestora a u scăzut la 9 la sută.

În unele localități copiii trebuia u să urmeze la școală din o depărtare destul de considerabilă; de aceea de curind s'a statorit o lege nouă care pretinde, că în cir-

cumferința de 3 kilometri dacă se află cel puțin 20 elevi, comunele sunt obligate să înființeze școli.

Copilul, care în vîrsta de 11 ani a terminat cu succes școala primară, capătă un certificat de absolvire. În fabrici nu-i permis a se admite copii sub vîrstă de 14 ani.

Stabilimentele de copii pe timpul vacanței sunt la ordinea zilei. În anul 1887—1888, deja 20,000 băieți și 13,000 fetițe s'au împărțit de bine-facerile acestor stabilimente. Salariul aceluși învățător, sub a cărui conducere sunt copiii, pe acel interval e îndoit de cât capătă de regulă.

Învățătorul francez, își face stagiul militar prin serviciul activ de un an de zile la regimentul și arma ce și-o alege după plac, iar în vîrsta de 18—28 ani, figurează în rezervă.

La examenul de calificare, fie-care institut pune și dă învățătorilor unele și aceleași întrebări și probleme spre rezolvare.

Ioan G. Neamtu.

București, Martie 1891.

PESTALOZZI¹

În Aprilie, 1800, Pestalozzi fu chemat lângă unicul său fiu Iacov care fusese lovit de o paralizie generală. Dupe ce starea fiului său se mai îmbunătăți, el se rentoarse la Burgdorf și cu Mai începu al doilea an școlar, dar de astă dată în condiții mai bune: în calitate de institutor la școala a doia de băieți.² În acelaș timp fu favorizat de întemplarea următoare.

În Ianuarie precedent sosise la Burgdorf în doă rânduri câte 25 de copii săraci, băieți și fete, trimiși din

¹ Vezi și No. precedente al acesteï reviste.

² Zweite Knabenschule.

cantonul Appenzell, sub conducerea tinărului institutor Krüsi. Acești copii fură așezați prin familii binevoitoare și Krüsi le da lecții. Această binefacere se datora lui Fischer, inspectorul școalelor și care dade lecții practice de pedagogie lui Krüsi. Din nenorocire Fischer se bolnăvi în Aprilie și se întoarse la Berna, unde muri. Krüsi rămăind singur cu copiii săi din Appenzell, fără direcție, primi bucuros propunerea lui Pestalozzi de a-și uni școalele lor, cea ce fu un mare bine pentru ambii dascăli, dar poate mai cu seamă pentru pedagogul nostru, care obținuse succes cât timp predase abecedarul elevilor între 5—8 ani din școala de copilași a D-rei Stähli; acum însă având direcția unei clase numeroase de elevi mai în etate, Pestalozzi simția că sarcina era mai presus de puterile sale.

«In această școală, scrie Ramsauer,¹ toată instrucția trebuia, dupe ideile lui Pestalozzi, să se concentreze asupra următoarelor trei puncte: *limba, Numărul și forma*, astfel că toată învățătura consta în desemn, calcul și exerciții de limbă. De citire sau scriere nici vorbă nu era, de acea elevii n'aveau cărți nici caiete. Era vre-o 60 de elevi, băieți și fete, între 8—15 ani. Nu se învăța nimic absolut pe din afară. Școlarii aveau plăci și condee roșii, și pe când Pestalozzi îi puneă să repete dupe dinsul fraze din istoria naturală, ca exerciții de limbă, ei desemnau cea ce voia: unii făceau chipuri de oameni, alții de animale, de case, și alții linii, arabescuri, dupe cum le plesna prin minte. Dascălul nu observa nici odată *măsgăliturile* acestea. Pentru socoteală, fiecare pereche de elevi avea câte un tablou mic lipit pe carton, împărțit în pătrate în cari se aflau puncte ce elevii aveau să numere, să adune,

¹ Ramsauer fusese unul din copiii săraci trimiși la Burgdorf în 1800 din cantonul Appenzell. Atunci era de zece ani și tocmai când era în vârsta de 47 de ani a scris despre Pestalozzi.

să scadă, să înmulțească și să împartă. Din aceste tablouri Krüsi și Buss traseră întâiu tablourile unităților și apoi ale fracțiilor. Dar aceste minunate exerciții ale lui Pestalozzi rămăseră fără mare rezultat, pentru că dînsul se mulțămia să-î pună a repeta dupe el în rând, fără să-î întrebe vreodată, fără să le dea probleme. Cele mai bune din lecțiile lui erau exercițiile de limbă, cel puțin acelea cari se ocupaū cu tapetele păreților clasei și cari erau adevărate exerciții de intuiție. Acele tapete erau vechi de tot, sfășiate și elevii petreceau uneori câte două trei ori nentrerupte spre a le examina figurile, rupturile, etc. și să spună cea ce observaū ei în privința formei, numărului, pozițiunii și culorii lor, esprimând observațiile lor în fraze din ce în ce mai dezvoltate. El întreba: Băieți, ce vedeți? (El nu s'adresa niciodată către fete).

«*Respuns.* O găurice în părete.

O ruptură în părete. Central University Library Cluj

«*Pestalozzi.* Bine! Repetați dupe mine:

Eū vĕd o găurice în tapetele dupe păreți.

Vĕd o găurice lungă în tapetele păreților.

În fundul găuricii vĕd zidul.

În fundul găuricii lungi și înguste, vĕd zidul.

Mai repetați dupe mine:

Eū vĕd figurī pe tapete.

Vĕd figurī negre pe tapete.

Vĕd figurī negre și rătunde pe tapetele păreților.

Vĕd o figură galbenă și pătrată pe tapete.

Lângă figura galbenă și pătrată, vĕd o figură neagră și rătundă.

Figura pătrată este împreunată cu figura rătundă printr'o largă dungă neagră, etc.»

Exercițiile de limbă împrumutate de la științele naturale nu erau așa de bune. El zicea, de exemplu:

Amfibii. Amfibii cu labe, amfibii fără labe. Măimuțe. Măimuțe cu coadă, măimuțe fără coadă.

Școlarii nu pricepeau nimic ; căci el nu le explica ; de acea ei repetau ca o mașină și desemnau tot ce le venia în minte pe plăcile lor. El spunea repede, tare și cu ton de cântare, așa că școlarii mai nu-l înțelegeau, de acea ei repetau mai adesea numai vorba din urmă. Cea ce spunea dînsul însă era scris pe o foaie mare de carton. El nu întreba niciodată nici nu recapitula.

În ardoarea lui ținea uneori o lecție de la ora 8—11 fără întrerupere, așa că școlarii lui știau că orele de clasă au trecut numai dupe sgomotul ce făceau pe stradă școlarii celorlalte clase. Atunci băga de seamă și dînsul că era răgușit și prăpădit de osteneală.

Deși mai târziu, Pestalozzi opria pe colegii săi de a aplica pedepse corporale, el împărția însă cu dărnicie palme în dreapta și în stînga. Dar trebuie să spunem că mulți din școlari îi făceau zile negre. Ramsauer însă avea milă de el, de acea sta liniștit de o parte, cea ce făcea pe Pestalozzi să-l iubiască și să-l ia cu dînsul la plimbare, în toate zilele când era timp frumos. Plimbarea o făcea mai mult pe marginile riului Emma, unde aduna tot felul de pietre.»

Asfel scrie Ramsauer.

Despre asociația sa cu Krüsi, Pestalozzi scrie că el a propus aceluia să-și unească școala cu a sa. Deși această asociație era o ușurare pentru ambii dascăli, ea prezentă totuși noi greutăți din cauza întâlnirii școlarilor din Burgdorf cu cei din Appenzell, atât de nepotrivii prin etate, educațiune, moralitate și prin lipsă de disciplină. Adăugați încă lipsa unei organizări solide a metodei lui de învățămînt, care nu putea fi considerată de cât ca o simplă încercare, și vă veți face oare care idee despre greutățile ce întimpina Pestalozzi.

Dar acum se apropia de finele suferințelor lui, căci pe lângă Krüsi, el își asocia încă pe Buss și pe Tobler, în împrejurările următoare.

La începutul lui Mai profitând de sărbătorile Rusaliilor, Krüsi se duse la Băle (Basel) să comunice lui Tobler despre moartea lui Fischer și despre asocierea celor două școli. Pestalozzi zise lui Krüsi că i-ar fi de mare nevoie un ajutor pentru lucrările lui literare și că ar fi foarte fericit dacă și-ar putea asocia pe Tabler. Mai adause că pentru realizarea proiectelor lui i-ar fi de neapărată trebuință să găsească un om care să știe desemna și cânta.

Tobler în cestiune studiase teologia și fusese profesor în timp de mai mulți ani ; în acel moment se afla în capul unui institut în care fuseseră adunați câțiva copii săraci din Elveția orientală. Pentru maestru de desen și de cânt, Tobler recomandă lui Krüsi pe un tânăr anume Buss, german din Württemberg, care lucra atunci la Băle, într'un atelier de legat cărți, dar care făcuse oare cari studii, cunoștea muzica și-i plăcea să deseneze. Buss primi propunerea cu bucurie și plecă pe dată la Pestalozzi fără să întrebe de plată sau de condiții. Tobler însă părăsi școala sa și se duse la Pestalozzi în Burgdorf, tocmai dupe câteva săptămâni.

«Asociația noastră, scrie Krüsi,¹ se compunea acum din patru membri, cu totul neasemeni între dinșii : un fondator care cu înalta sa reputație de scriitor, unia p'acea de un visător și de un incapabil de orice lucrare, și din trei tineri : un preceptor care-și petrecuse tine-rețea în petreceri și în urmă se dede studiilor universitare și ale cărui inclinări îl mânau către experiențele pedagogice ; un legător de cărți care-și cheltuia orele libere la cultivarea cântului și desenului și un insti-

¹ Erinnerungen aus meinem pädagogischen Leben, p. 15.

tutor de sat care-și făcea datoria pe cât îi sta în putință fără să fi învățat această meserie.»

În acest timp, ministrul Stapfer, subprefectul Schnell și alți câțiva bărbați fundară „*Societatea amicilor educațiunii*“, care însărcină o comisie să studieze la fața locului încercarea pedagogică a lui Pestalozzi. Mai înainte însă de a se duce la Burgdorf, comisia invită pe Pestalozzi să-i trimită un scurt *resumat al principiilor și procedurilor lui*, cea ce și făcu dînsul în ziua de 27 Iunie 1800, în vreo 20 de pagini. În acest memoriu se află pentru întâia oară espunerea *metoadei lui*.

O întemplantare îi descoperi formula ce el căuta de atîta timp. În adevăr, într'o zi Glayre, membru în consiliul executiv, ascultând esplicările date de pedagogul nostru, îi zise : „*vrei să mecanizezi educațiunea*“, după cum citim în epistola I din scrierea *Cum învață Gertruda copiii săi*. Acest Glayre era un bărbat distins, care făcuse parte din directoratul elvetic, în 1798, și fusese apoi depărtat ca prea moderat. La 7 Ianuarie, 1800, fu numit membru în comisia executivă. Atunci el era totodată mare maestru al francmasonilor din Elveția romandă.

În menționatul memoriu, Pestalozzi zice că el caută să *psichologizeze* educațiunea, adică să-o mecanizeze. E vorba de a supune formele oricăruî învățămînt legilor externe, dupe cari spiritul uman se înalță de la intuițiuni sensibile la idei limpezi. ¹ Conform acestor legi, el a căutat să simplifice elementele cunoștințelor umane și să le dispună în serii psihologice. Legile psihologice pentru dobîndirea cunoștințelor ni se descoperă prin studiul legilor fizice ce vedem în natură. «Mecanismul naturii sensibile a omului în esența sa este supus acelorași legi cărora se supune natura fizică în

¹ Von sinnlichen Anschauungen sich zu deutlichen Begriffen erhebt.

desvoltarea puterilor sale. Dupe aceste legi, orce învățămint trebuie să întipărească adânc în spiritul uman trăsurile principale, părțile esențiale ale fiecărei ordine de cunoștințe; apoi să alipească treptat de acest fond părțile mai puțin însemnate, înlănțuindu-se cu metoadă și fără lacune, mănținând între toate părțile o legătură organică, astfel în cât să constituie un întreg viu și proporționat. Problema de deslegat este: să se adapteze, să se potrivească elementele fiecărei arte și fiecărei științe cu natura spiritului meu, urmând legile psihologico-mecanice dupe cari spiritul se înalță de la intuiții sensibile la idei clare.»

Din acestea vedem că el adoaptă doctrina psihologică: orce cunoștință vine de la simțuri, cea ce se zisesese înainte de dinsul. Originalitatea lui însă este afirmarea că pentru intuiții există o metoadă naturală de clasare, dupe care intuițiile trebuiesc așezate în serii spre a putea fi înfățișate spiritului copilului și că descoperirea acestei metode trebuie să facă din educație o artă cu legi sigure, adică, cu alte vorbe, că a cercat să «mecanizeze educația». Acum Pestalozzi avea două ajutoare în predarea lecțiilor și un colaborator instruit la redactarea cărților ce medita să publice. Cea ce-i mai lipsia era un local mai spațios, pentru care se adresă ministrului Stapfer. Prin decretul guvernului elvețian (23 Iulie 1800) i s'acordă gratis folosința castelului Burgdorf și a unei părți din grădina lui, precum și o cantitate oarecare de lemne pentru încălzit. Când comisiunea *Societății amicilor Educațiunii* îl vizită, prin August sau Septemvrie, îi găsi școala instalată în încăperile castelului. Raportul comisiunii, la întâiu Octomvrie, aduse cele mai mari laude metodei și rezultatelor obținute prin ajutorul ei; căci copiii învață în timp foarte scurt silabisirea, citirea, scrierea și socoteala în cea mai mare perfecțiune. În șase luni, el face

mai mult de cât un institutor rural în trei ani, și aceasta nu provine atâta de la personal, cât de la metoadă.

În clasa întâia, comisia a găsit pe copilași silabisind și calculând cu litere mobile; în a doua desemnând alfabetul pe plăci și făcând exerciții de citire. Copiii fură întruniți apoi toți în sala cea mare, unde așezați în ordine de bătaie, executară evoluțiunii mergând la pas și cântând arii elvețiane.

Societatea amicilor Educațiunii, primind acest raport al comisii sale, invită guvernul să dea un sprijin puternic întreprinderii lui Pestalozzi și tot odată publică un apel către țară în favoarea unei opere ce dînsa declară de foarte folositoare și foarte patriotică. Schnell publică și el broșura „*Epistola subprefectului din Burgdorf către un amic asupra școlii lui Pestalozzi*,” în care se pronunță cu toată căldura în favoarea noii metode. În fine, consiliul executiv al republicii elvețiane alocă lui Pestalozzi pentru esemestru de lucru o subvenție de 500 de franci.

Asfel incuragiat, Pestalozzi demisionă din funcția de dascăl al comunei Burgdorf și, la 24 Octomvrie 1800, anunță prin gazete deschiderea unui institut de educațiune, în castelul Burgdorf, cu două secțiuni: un pensionat de băieți mici (interni) și o școală normală de institutori (esternat). Nendestularea mijloacelor îl împedică de a înființa și un orfelinat. Prețul internatului era de 20 ludovici¹ și retribuția pentru cursul școlii normale care trebuia să ție trei luni era numai de doi ludovici, deși nu se primiau dintr'odată de cât 12 discipoli.

Pentru administrarea internatului, Tobler aduse pe vară-sa, o femeie în etate și cu multă experiență, de asemenea Krüsi și Buss își aduseră câte o soră.

¹ Ludovici sunt monede de aur, valorând. 20 franci.

Apelul *Societății amicilor Educațiunii*, apărut în 20 Noemvrie, pentru adunarea sumei de lei 3200, necesari întreprinderii, nu e subscris de Stapfer, din cauză că din Septemvrie nu mai era ministru, ci reprezentant la Paris al Republicei elvețiene.

Până aci în numărul de față.

Desvoltarea culturii învățătorilor primari în Germania ¹

«Nu voiü permite niciodată să se ruineze religia lui Cristos, în țările de sub coroana mea, zicea Regele Prusiei; nu voiü permite să se disprețuiască biblia în fața poporului și nici să se arboreze în public stindardul incredulității, al zeismului și al naturalismului». ²

Afară de celelalte școale în ținutul Brandenburg mai există un seminar (școală normală) pentru profesori de franțuzește la Berlin și un institut pentru profesori de confesiunea luterană. În satele reformate instrucția se făcea de eclesiastici. Dar și aceștia căutaü să scape de această sarcină și erau mulțumiți când găsiaü să pună în locul lor soldați invalizi, cărpaci, pândari sau ciobani, cari erau examinați de păstorul local.

Dar cauza învățămîntului câștigă prin publicarea stării în care se afla el. Ast-fel Sack, primul consilier al consistorului școlar, publică, în 1799, la Berlin, broșura „*Asupra îmbunătățirii școalelor rurale, în special ale celor din ținutul Brandeburg*,” prin care constată incapacitatea și ignoranța multor dascăli. În schimb, ministrul Massow publicând rezultatul inspecțiunii sale de la 1798—1802, constată că în Littania se aflaü unii institutori rurali cu bună învățatură.

Tot atunci Regele scrise ministrului Massow cerënd

¹ Vezi și No. precedent al acestei reviste.

² Compară acta hist. Eccles. Brand 109, pag. 108.

să-i arate ce este de făcut pentru școalele rurale și urbane. Intre altele, regele scrise să se ia măsuri mai cu seamă, pentru ca să se formeze buni dascăli pentru școalele urbane și rurale, și pentru seminarii (școale normale). O măsură foarte bună se luase prin regulamentele din 1766 pentru școalele catolice, prin cari se ordonase ca învățătorii urbani și rurali să fie inadins preparați și ca ei să se ocupe numai de școală, fără să mai practice nici un fel de meserie (vezi § 32 din menționatele regulamente).

În 1801, episcopul Iosif din Breslaŭ ordonă inspectorilor de școale să înființeze o foaie periodică care să apară la trei luni, numită „*Biblioteca dascălilor de școală*“.¹

După câțiva ani, găsim încercările lui Pestalozzi transplantate în Prusia. Ministrul Voss trimise pe inspectorul Jeziorowski la școala lui Pestalozzi (Burgdorf) și la a lui Olivier (Dessau) spre a studia instituțiile și metodele lor. Despre rezultatul acestor studii, Voss raportă Regelui pentru prepararea de învățători.

Afară de silințele guvernului, s'aŭ unit mai mulți bărbați sub direcția lui Michailis și aŭ creat un institut în 1804, pentru formarea de învățători, cu autorizația guvernului, care însă până la 1816 nu făcu mari progrese.

Gedik, primul consilier al consistoriului școlar, exprimă părerea că ar trebui să se înființeze institute și pentru formarea de institutoare, căci se găseaŭ prea puține institutoare bune cari să poseadă învățatură și metodă. — În 1804, d-ra Ernestina Krosigt înființă la Berlin cu permisiunea regelui un institut pentru institutoare. În urmă, dînsa ceru regelui să transforme mai multe fondațiuni ale regatului în institute pentru tine-

¹ Schullehrbibliothek.

rimea feminină, dar regele refuză, de și ministrul făcuse un raport favorabil.

Școalele normale de institutori rurali și urbani au progresat mai mult din anul 1803, când regele Frederic Guilelm III ordonă lui Gedik să viziteze pe Pestalozzi și să-i studieze pe deplin metoda de învățămînt la fața locului

În 1788, se fondase un seminar regal la Zullich care, în 1817, s'a transferat la Neuzelle ca să se unească cu cel de la Luckan. Printre dascălii de la Neuzelle se afla și Ieziorowski despre care se menționează mai sus.

În 1804, se desființă micul seminar din Zullichan și în locu-i se înființară alte trei, din care unul la Posen, al doilea la Kalisch și al treilea la Varșovia.

În 1800, se autoriză înființarea și unei școale normale israelite de către Iosif Grodeczinski profesor la *colegiul Frederician* din Koenigsberg.

În 1808, capul cultului scrisese lui Pestalozzi o epistolă foarte importantă, prin care îl ruga să facă ca toți tinerii ce i-a trimis să învețe întreaga lui metoadă, făcînd practică în școală dimpreună cu dînsul și cu colegii lui, formându-și nu numai spiritul ci și inima pentru misiunea pedagogică, așa în cât să se însuflețească și ei de acelaș sentiment viu și de aceeași ardoare pedagogică cărora dînsul a consacrat toată viața lui. ¹

Așa dar, împrejurul lui Pestalozzi se adunară foarte mulți tineri Prusieni cari sorbiau cu inșetare inspirațiunile lui și apoi le aduceau în patrie și le realizau ca directori și ca profesori în noile seminarii, sau ca consilieri de școală, țiind seamă negreșit de proporții și de nevoile țării.

În 1811, guvernul ordonă eclesiasticilor și deputaților de școală să aplice cu strictetețe § 25 din regulamentul

¹ Compară Stoltzenberg-Beiträge zur Geschichte der Regulative.

școlar de la 1763, adică să se țină regulat conferințe în fie-care lună de curatorul comunei cu dascălii lui de școală.

În anii 1811—1816, Natorps și Bincke au publicat, în trei volume. „*Corespondențele câtor-va învățători și amici ai școlăii*“, lucrare care avu mare influență asupra învățămîntului pedagogiei chiar și în țările streine, făcînd tot-odată cunoscut și „*ziarul săptămănal*“ al lui Pestalozzi, „*Amicul școlăii bavareze*“ al lui Ștefani și scrierile pedagogilor Wiberg, Denzel și Wessenberg.

În această epocă, inițiativa particulară creă noi institute pentru prepararea de învățători.

Între anii 1810—1825 se creară seminariile pedagogice la Karalena, la Brandeburg, la Marienburg, la Jenkan, la Bromberg, la Erfort, la Bruhl și la Neuwied, la Meurs, la Burn, la Graudenz și la Neuzelle, la Coeslin și la Bunzlau cu orfelinatul fondat în 1744 se uni și un seminar. În acelaș timp fură reorganizate vechile institute ; ast-fel, în 1812, se reorganiză seminarul evangelic, din Breslau, fondat în 1753 ; în 1813, seminarul catolic, fondat în 1765 ; în 1817, vechiul seminar din Berlin se mută la Potsdam ; de asemenea s'a reorganizat seminarul din Magdeburg, ¹ fondat în 1730.

Tot atunci se creară și *foi pedagogice*.

Acest avînt luat de scoalele prusiene începu a se micșora. În 1817, regele Frederic Guilelm III creă un ministru însărcinat numai cu învățămîntul și cu afacerile medicinale, al cărui cap fu Altenstein, când se ivi și spiritul reacțiunii.

În ce privește formarea dascălilor de școală în Saxonia, fu influințată de *raționalismul* ² ce exista printre eclesiastici din a doa jumătate a secolului al 18-lea. După ce Prusia dobîndi Saxonia, se înființă un semi-

¹ Compară Beckdorf. vol. 2, die preussischen Schullehrerseminarien.

² Jahrbuch für volksschulwesen 1724.

nar pedagogic la Gardeleben, care forma mai cu seamă meșteșugarii din cari să se numească institutori la școalele sêrace, unde salariul școlar era cu desevêrșire neîndestulător. Dar lipsa de institutori ¹ fiind foarte mare, se creară școli pentru asemenea învățatori în toate provinciile, și pretutindenî se stabiliră conferințe în care se instruiră învățatori buni și preoți buni. Se construiră de asemenea mai multe societăți de cultură. Guvernul controla foarte serios frecuentarea și lucrările conferințelor; tot-odată el încuraja și ajuta pe dascăli prin gratificări, recompense, etc. Astfel conferințele și școalele acestea făcură minuni, însuflețiră pe dascăli pentru misiile lor de un zel adevêrat și religios.

Cu trecerea la Vesfalia a părților Saxoniei de dincolo de Elba (1807), starea școalelor nu câștigă, căci totul se mărgini la formarea dascălilor în seminarii și ocuparea școalelor vacante cu dascăli buni. După ce menționatele părți ale Saxoniei se redeteră Prusiei, se creă la Erfort un seminar pedagogic, sub direcția curatorului Sickel.

În ținutul Stralsund, școala sta rău de tot; de aceea se chemară dascălii buni de pretutindenî, din toate celelalte provincii, dar în deșert că multe școale rămaseră vacante de dascăli, din cauza sărăciei lor; dar nici seminariile pedagogice nu gășiau destui elevi, ast-fel seminarul de la Greiswâld, creat în 1791, fu transferat, în 1853, la Franzburg, numai din cauza lipsei de școlari. Din aceasta vedem, pentru ce majoritatea dascălilor nu sunt absolvenți ai seminariilor.

Tot așa era mai nainte cu dascălii dupe lângă Rin, până când clerul îi luă în mână cauza, precum priorii catolici Hoogen la Dulken (lângă Erkelenz) și Overberg la Mûnster, și evangeliștii Goes și Natorp. Gazetele des-

¹ În Germania nu e deosebire între institutori și învățatori.

chisără coloanele lor pentru conferințele despre starea școalelor. Se înființară și conferințe de profesorul D. Schurmann la Remscheid, dar seminariile pedagogice nu se înființară.

Din 1810, se regulă un curs de învățămînt de câte 6 săptămîni pe fie-care an, la Düsseldorf. Și după trecerea acestei țări sub administrația Prusiei, conferințele aș urmat, și încă fură toți dascălii obligați să ia parte la ele. În curînd se creară conferințe pentru dascălii catolici dimpreună cu cei evanghelici, precum la Aachen, la Eupen, la Montjoie, la Eschweiler, etc., în care se formaș cei mai buni dascăli cari erau trimiși apoi pe la școli. Incepu să apară un jurnal pedagogic, se publicară analele lui Beckdorf din Berlin, etc.; cu toate acestea învățămîntul suferea din lipsa de seminarii.

În Vesfalia, școalele aș mers mai bine de la început, căci și-aș procurat profesorii din Berlin, precum între alții Wilberg de Hecker care, în 1789, veni la Bochum, aproape de Hamm și câștigă o mare influență. La Münster se stabili o autoritate centrală pentru administrarea întregului învățămînt al țării și se înființă un seminar, în 1790. În ducatul Vesfaliei, încă din 1781, se crease o *comisiune școlară*. În 1787, se decretă ca nimeni să numai poată fi dascăl fără a fi examinat de comisie la Boon. Se mai decretă ca în lunele Iunie, Iulie, August și Septemvrie, să se ție în fie-care an, lecții gratuite pentru formarea de dascăli.

Cînd Pozen trecu la Prusia n'avea de loc școale, căci copiii nobililor, singurii cari învățau carte, aveau dascălii particulari sau erau trimiși în monastiri. În 1817, se întemeiă un seminar pedagogic pentru catolici și evangeliști, dar care la 1826 fu lăsat numai pentru evangeliști. Și la 1875 se creă un al doilea seminar la Kozmin, dar tot numai pentru evangeliști.

Regele Prusiei luându-și îndatorirea, în fața Dietei

din Pozen, la 1841, ca să păstreze și limba polonă, se decretă, în Maiu 1842, ca în seminarii și în școalele populare să se întrebuinteze limbile germană și polonă. Apoi, preoții catolici și evangeliști să ție o conferință pe fie-care lună cu toți dascălii școalelor elementare din parochia lor, asupra cestiunilor de învățămînt și de administrațiunea școalelor. În 1882, regele oferise școalelor pentru fie-care an din casa publică suma ¹ de 63,000 de mărci, și aceasta pe timp de zece ani, care apoi s'a reînnoit nencetat până la 1868. Din această sumă 14,700 de mărci erau destinate ca ajutor pentru seminarii și restul pentru școalele populare. Afară de seminariile menționate, se mai creară doë în Pozen, din care unul catolic la Exin, și al doilea evangelic la Bromberg.

Dacă școala prusiană în genere a făcut progrese serioase, după începutul acestui secol, aceasta se datorește foarte mult lui Beckendorf, care devenind ministru, în 1819, se ocupă cu inimă de școale și de seminarii, vizitându-le adesea-ori și îmbunătățindu-le. Spre marea sa uimire, el găsi într'un seminar din Saxonia raționalismul, și unele autorități școlare din provincii incapabile pentru supravegherea școalelor. El se puse direct în corespondență cu directorii seminariilor pedagogice, stabili influența acestor seminarii asupra școalelor elementare din districtele lor și înlesni cheltuelile de drum tuturor profesorilor de seminarii ca să se viziteze între dinșii și să-și cunoască reciproc metoadele, de aci pe drept numele lui de părinte al seminariilor. Ceva mai mult: a) se acordă directorilor acestor seminarii dreptul de a inspecta școalele; b) se acordă seminariilor privilegiul ca candidații de institutori cari depuneau examen aci să numai fie supuși la alte examene, și

¹ O marcă valorează un leu și 25 de bani.

c) ca cursurile de metodologie pentru dascăli să se ție în seminarii. ¹

Intre anii 1825—1827, apărură „*Analele școalelor prusiene*“ ale lui Beckendorf, care produsură o mare stimulație în toată țara.

La moartea ministrului Altenstein, în Prusia se aflău 38 de seminarii pedagogice. Înainte de a muri, el recunoscuse că organizația sa nu corespundea pe deplin scopului, dar instituțiile erau prea înrădăcinate. ²

De la începutul domniei regelui Frederic Guilelm IV lucrurile luară altă direcție: contra Rusiei și Austriei. Atunci Eichhorn fu numit ministru cu misiunea de a îndrepta răul și el luă de executor pe consilierul Eiler de la Coblenz, fost profesor de gimnasiu. ³

Regele ordonă închiderea gimnasiului din Breslau (în 1845) unde se constatară multe rele. Altă măsură a acestui ministru fu depărtarea lui Diesterweg din postul de director al seminarului din Berlin, poate din cauză că era liberal, 23 Aprilie 1847. Acest pedagog instruia foarte bine pe discipolii săi în arta de a face lecții.

Cel mai mare progres în desvotarea formării de învățători ⁴ în Germania s'a realizat prin regulativele din Octomvrie 1854 ⁵. Prin aceste regulative s'a stabilit că lucrurile cele mai necesare sunt: a) găsirea regulilor comune învățămintului seminarial (pedagogic) întemeiate pe experiențele făcute; b) descrierea celor necesarii la început pentru învățătorul școalelor elementare și c) măsură îndestulătoare a culturii seminariale care trebuie să se îndeplinească de aceste instituții spre a fi sigure de ajungerea scopului lor.

¹ Vezi Beckendorf, volum 6, pag. 85.

² Vezi broșura lui Eiler asupra Ministrului Eichhorn, pag. 117.

³ La Germani nu există numirea de liceu, ci numai gimnasiu.

⁴ Vorbele învățător și institutor sunt identice în această schiță, fără nici-o deosebire.

⁵ Vezi Chr. Gottl. Scholz, Breslau 1861 „*Meine Erlebnisse als Schulmann*“.

Școala pedagogică unită cu seminarul trebuie să facă pe seminariști, pe viitorii învățători, simpli și spornici la lucru, capabili în practică și teorie. Scopul Seminarului e de a naște porniri, înclinări spre învățămînt și capacitate pentru continuarea studiului, prin câștigarea elementelor, prin tractarea principiilor și prin deprinderi practice.

Ultimul scop al învățămîntului seminarial este de a forma pe viitorul învățător pentru școalele creștine evangeliste și de a face totul ca noua generație să fie crescută în un sentiment creștin și patriotic, precum și în virtuți domestice.

Ceea-ce Germania face pentru formarea de învățători se poate vedea, de la 1861, din sumele prevăzute în bugetul statului. În 1861, bugetul prevede pentru seminarii suma de mărci 494,000 ; în 1866 se prevede 714,399 și în 1867, mărci 1,049,390 din cari 473,103 mărci pentru plata profesorilor și restul pentru administrație.

Din 55 de seminarii existente de la 1867, provincia Prusia are 6 evangelice și 2 catolice, Pozen 3 evangelice și 3 catolice, Pomerania 6 evangelice, Silesia 5 evangelice și 4 catolice, Brandenburg 6 evangelice, Saxonia 4 evangelice și 1 catolic, Vesfalia 2 evangelice și 4 catolice, provinciile Rinului 2 evangelice și 2 catolice. Numărul seminariștilor în 1867 era de 3065.

În urmă însă s'a au mai înființat și alte seminarii ; astfel în 1868 s'a creat unul catolic la Boppard, la 1869 unul evangelic și la 1871 altul catolic la Habelschwed.

Pentru că n'am statistica mai noă a seminariilor mă opresc acum aci, rămîind să dau mai târziu continuarea dezvoltării culturii de învățători.

Citind istoria seminariilor însă putem vedea că progresul făcut de Germania stă în strînsă legătură cu înființarea seminariilor pedagogice.

Conferența învățătorilor din plasa Branîștea județul Iași

La 25 curent, s'a ținut în localul școlii din comuna Costuleni, cotuna Măcăreștii, conferența pe plasă a învățătorilor, luându-se în discuțiune o propunere încă din conferența anterioară: Cum trebuie să procedeze învățătorul cu educația copilului, față cu cea din casa părintească, și în urma mai multor discuțiuni, la care au luat parte, D-nii: G. Th. Popovici, D. Negrescu, C. Maxim și I. Th. Popovici, s'au admis părerile D-lui G. T. Popovici.

1. Se știe că majoritatea copiilor de săteni sunt rău îngrijiți, atât pentru nutrițiune, cât și pentru curățenia corpului. Copilul țaranului din prima lui fază a dezvoltării corpului, nu respiră de cât un aer rău, stricat, nu mănâncă de cât aproape vegetal și rău pregătit, nu transpiră aproape de loc în timpul anului; din cauza necurăteniei și a contactului său cu lucruri și ființe de asemenea. Aceste piedici contrarii dezvoltării normale a omului, prejudiciiază dezvoltarea inteligenței lor și dacă suferințele arătate au fost într'un grad mai mare la unii din ei, ori-ce dezvoltare, aproape nu mai are loc.

2. Trecând la viața lor de toate zilele, te cuprinde mirarea; adresa părinților față cu copiii este cu totul greșită, fenomenele vieții sociale aproape selbatice, halucinațiile somnabile au mare rol în viața practică, distracțiile în rele locuri, etc. Acestea au mare înrîurire asupra copiilor, de unde se iscă în societate, atâtea caractere utopiste și bizare. Spre a se îndepărta răul, învățătorul să aibă în vedere următoarele:

1. Să se observe, ca tot ce-î atingător de copil să fie în deplină curățenie: spălându-și corpul, membrele, scuturând hainile, cărțile, etc. Acestea făcându-se de elevi, vor câștiga o deprindere folositoare, spre binele vieții lor.

2. A se ținea cel puțin odată pe lună conferințe membrilor de familie, în privința igienei, a prezentării lor față cu copiii

și a economiei casnice; arătându-se înainte de toate : importanța alimentelor bine pregătite, răul ce provine din neglijarea bine chibzuită a preparațiunii a tot ce se găsește în casa fie-căruia, și interesul ce trebuie să-l pue familia împreună cu școala pe lângă multe altele și în ceea ce privește curățenia lucrurilor cu care stau în contact copii și chiar părinții.

3. A se cerceta care este cercul de cunoștinți a copilului din casa părintească, a se observa iarăși, dacă starea fizică și în special sensurile sunt dezvoltate normal, sau nu, asemenea temperamentele, aplicările, etc.

4. A se așeza în bănci elevii după temperament, vrîstându-i după inteligență, așa că cel mai slab se va deprinde poate independent de voința lui, cu starea dezvoltării celui mai inteligent.

5. Povețe date din timp în timp, în privința manifestărilor sufletești a copilului, așa că toate ideile greșite și primite din familie în prima fază vor rămâne lente și înlocuite cu cele juste; nu va mai avea loc procesiunea greșită, și rațiunea copilului va căpăta noi baze, spre o dezvoltare mai departe.

6. Ca învățătorul să poată opera în mod conștiincios asupra tuturor punctelor arătate, trebuie să știe cu cine are a face, să cunoască d'aproape toate actele sufletești ale copilului. Acestea nu le poate ști de cât veghind neconținut și în orele de recreație, când dinșii prin jocuri și alte sburdălnicii ce fac pe afară, își arată arama.

Cunoscînd individual pe fie-care din copii, în tot ceea ce privește starea fizică și sufletească; cred, că va putea lucra într'un mod just, pentru realizarea scopului misiunii sale.

Învățătorul să fie unul dintre membrii cei mai activi, în comisiunea de înscriere a copiilor la începutul anului școlar, arătând prin exemple practice, foloasele ce ar trage școala și din această cestiune.

Conferența viitoare se va ține în localul școlii din Câr-

piț, în ziua de 12 Mai, a. c. Subiectul discuțiunii va fi : a) Prin ce anume chip s'ar putea procura elevilor nevoiași cărți și haine, b) O lecție practică făcută cu elevii școlaei respective, asupra limbii române.

(Semnat), Președinte **I. Petrov.**

Secretar, *Gr. Bantaș.*

Membrii prezenți	{	I. T. Popovici
		A. Bantaș
		A. Vasiliu
		D. Negrescu
		G. T. Popovici
		C. Macsim
		Gh. Neculau

ION C. BRĂTIANU

1821—(1848—1857—1866—)1891

Ion C. Brătianu nu mai este. El a trecut dintre vii. Moartea lui lasă în adâncă jale familia și nația lui.

Născut la 2 Iunie 1821, a încetat din viață în noaptea de vineri spre sâmbătă ora 3, între 3 și 4 Maiu curent, adică în etate de 70 de ani.

El s'a născut în orașul Pitești și a încetat din viață la vila sa Florica, la cinci kilometri departe de Pitești.

Terminându-și studiile în țară, a intrat în armată, unde a stat trei ani, de la 1838 până la 1841, când a plecat să studieze la Paris, unde a stat până la 1848, când s'a întors în patrie spre a lua parte la revoluția națională. Deși avea numai 27 de ani, fu numit secretar al guvernului provisoriu, de la 11 Iunie

până la 21 Septembrie 1848, când fiind prins și arestat 15 zile într-o barcă pe Dunăre, fu pus în libertate cu condiția ca să nu intre în țară. Mergând la Paris, lucră din toate puterile sale, dimpreună cu ceilalți mari patrioți români exilați, spre a face cunoscută patria română în țările din apusul Europei, mai ales în Franța și Anglia. În acest scop, ei vizitau pe publiciștii însemnați și pe bărbații de stat ai acelor țări, căutând să-i câștige în favoarea Românilor; publicau scrieri de tot felul, precum articole în jurnale, broșuri, etc. Astfel, Ion C. Brătianu a scris între altele următoarele broșuri: I *Memoriu asupra împărăției austriace în cestiunea orientului*; II *Memoriu asupra stării Moldo-Valachiei în urma tractatului de la Paris*.

La 1857, exilații intrând în țară, Ion C. Brătianu fu ales deputat în *divanul ad-hoc*, unde pronunță în favoarea unirii țărilor române, un discurs atât de călduros că întreaga adunare îl aplaudă, apoi stăruie să se proclame de domn al Munteniei tot Alexandru Ion I Cuza care se alesese în Moldova la 5 Ianuarie 1859, și așa se îndeplini una din cele mai mari dorințe ale Românilor: Unirea țărilor surori Muntenia și Moldova.

La 1866, a luat o parte activă la detronarea lui Alexandru Ion I Cuza și la alegerea principelui Carol de Hohenzollern Sigmaringen, actualul nostru Rege, care i-a fost recomandat de însuși Napoleon III, împăratul Francesilor.

De la 1866—1868, fu în trei rânduri ministru și la 27 Aprilie 1876 intră ministru în cabinetul presidat de M. C. Epureanu, până la 24 Iulie același an, când devine Ministru președinte până în Martie 1888, cu o mică întrerupere de două luni, în 1881, cât fu prim ministru Dumitru Brătianu.

Ca ministru, ca prim-ministru și ca simplu cetățean, pe fiecare săptămână, când afacerile îi permiteau, se

retrăgea la via sa Florica, spre a se repausa și spre a respira un aer curat.

Anul acesta începuse a slăbi din ce în ce mai mult. În ziua de Paști, suindu-se prin vie ostenise și asudase. Intorcându-se la vilă și dormind cu fereastra deschisă a fost lovit de un junghiū din care cauză a și încetat din viață. Numele lui Ion C. Brătianu va ocupa un loc important în istoria română.

OBSERVARI ASUPRA METOADEI CARȚILOR DE SCRIERE ȘI CITIRE

DE

D-L V. RĂCEANU, INSTITUTOR ÎN IAȘI

Această scriere este un *memoriū* presintat congresului didactic.

Autorul își împarte scrierea în trei părți. În prima se ocupă întâiu cu *Importanța scrisului și cititului*, al doilea cu *Semnele pentru scriere*. În partea a doua se ocupă cu *Metoadele de a învăța scrisul și cetitul*, tractând întâiu despre *vechia metoadă a silabisării* sau *metoada nominală*; al doilea despre *Metoada fonetică*, născocită de pedagogul Ștefani din Bavaria; al 3-lea despre *Metoada analitico-sintetică*, numită și *metoada verbală*, născocită de pedagogul francez Iosef Jacotot, după care copiii încep a citi deodată prin propoziții întregi și apoi prin cuvinte, silabe și sunete; al patrulea despre *Metoada scriptolegă*, perfecționată și sistemizată de Bavarezul I. Bapt. Graser, din care cauză Germanii o numesc și „*Metoada lui Graser*“, deși înainte de dînsul alții i-au adus oare care perfecționare, al 5-lea autorul tractează despre *Metoada cuvintelor normale*, născocite de Krämer și perfecționată de Karol Vogel, ambii din Lipsca, care se aseamănă cu metoada analitico-sintetică a lui Jacotot, cu deosebire că metoada cuvintelor normale începe de la vorbe nu de la propozițiuni întregi.

În fine, al șaselea, autorul pune față în față metoda cuvintelor normale și metoda scriptolegă, făcând ca din această confruntare să iasă biruitoare metoda scriptolegă. D-l Răceanu găsește această metodă superioară tuturor celorlalte și chiar metodei cuvintelor normale. În partea ultimă a memoriului și care este cea mai întinsă, se vorbește de cărțile începătoare de scriere și citire, unde începându-se de la *tratații și bucoavne*, trece în revistă *Abecedarele vechi* între cari cele mai însemnate sunt al lui George Lazăr, al lui G. Seulescu, etc.; *Abecedarele noie*, între cari autorul nu găsește bun de cât pe al D-sale, numit „*Metoadă noie de scriere și citire pentru usul clasei I primare*“, semnat de D-nii I. Creangă, C. Grigorescu, G. Ienăchescu, N. Climescu, V. Receanu și Al. Simionescu. Deși scopul autorului a fost să demonstre superioritatea abecedarului său propriu asupra tuturor celorlalte abecedare române, totuși datorî suntem să recunoaștem că memoriul acesta are mari merite, din care principalul este că pune corpul didactic în pozițiune de a cunoaște diversele metode ale abecedarilor și literatura abecedărească.

E. B.

„INTRODUCEREA LUCRULUI MANUAL ÎN ȘCOALELE PRIMARE“

DE

D-L N. VĂLCU, REVISOR ȘCOLAR LA BRĂILA

Această broșură de 67 de pagini, cuprinde corespondența D-lui revisor cu Ministerul în privința cursurilor de lucru manual; darea de seamă despre mersul acestor cursuri ținute în August 1890; Discursurile D-lui Revisor și al D-lui P. Mohor la inaugurarea cursurilor; lista învățătorilor și învățătoarelor, în număr de 161, cari au luat parte la cursuri; lista a 17 învățători desemnați a fi decorați cu servicii credincios; lista de unelte strict necesare uneia din cele 50 de școli din județul Brăila, pentru confecționarea

obiectelor de paie, papură, rafia și nuelușe, cu prețul aproximativ, care în total se sue la 52 de lei pentru fie-care școală; lista de toate uneltele necesare pentru înființarea unui atelier, după modelul atelierului de industrie școlară, din comuna Viziru, Județul Brăila (condus de d-l învățător P. Mohor), al căror preț aproximativ se estimează la 295,50 lei; Raportul No. 70, din Ianuarie 1891, al D-lui Revisor Vâlcu către Minister, lung de 15 pagini tipărite, prin care se arată pe larg foloasele lucrului manual în școalele rurale, se dă pe față destoinicia Românilor pentru acest fel de ocupație, întemeindu-se pe încercările făcute mai cu seamă în județul Brăila și în județul Suceava (unde se află revizor școlar D-l S. Ionescu)¹ se face propunerea ca în programa școalelor primare, rurale și urbane să se prevadă lucrul manual ca obiect de învățămînt, apoi raportul citează părerile mai multor pedagogi vestiți, precum Amos Comenius, Locke, J. J. Rousseau, Badissovo, Salzman, Pestalozzi, Froebel, Ziller, Barth, Clauson Kaas, Niederley, Götze, Salcis, etc., după care urmează espunerea stării actuale a lucrului manual în școalele din Germania, Suedia-Norvegia, Belgia, Olanda, Franța și la Români Transilvăneni, la cari s'aŭ semnalat D-nii Moian și Candid Muslea. În urmă, espune foloasele ce ar trage săteanul român din introducerea lucrului manual în școale. D-l Revisor termină rugând pe Minister ca, dacă e dispus să se urmeze și anul acesta cu ținerea cursurilor de lucru manual, pentru învățătorii din țară, să se aprovizioneze cursurile cu materialul brut și uneltele de cari va mai fi trebuință, și să se ceară din timp județelor a da cel puțin la 4 învățătorii din fie care județ câte 60 de lei spre a-și întâmpina cheltuelile de întreținere la Brăila, plus transportul gratuit, etc. etc. etc. După acest raport urmează gratificările

¹ La redacția acestei reviste se află depusă o lucrare în manuscris și din partea D-lui S. Ionescu, revisorul școlar al jud. Suceava, asupra conferințelor de lucru manual, ținute în August 1890, la Mălini.

și ajutoarele în bani date de județul Brăila, pentru încurajarea învățării lucrului manual și pentru școalele rurale și pentru școlarii săraci.

La pagina 63 a broșurii se ved însemnate 56 școale rurale în cari s'a introdus lucrul manual în decursul curențului an școlar, așa că numai 22 de școale rurale din acel județ n'au introdus lucrul manual. La pagina 64 este o circulară a D-lui revizor Vâlcu către învățători, datată de la 16 Februarie 1891, prin care le pune în vedere că lucrul manual este un obiect de învățămînt obligator, câte 1 $\frac{1}{2}$ ore pe zi sau 9 ore pe săptămână. La finele broșurii e un raport al D-lui P. Mohor, învățător în Viziru, către D-l Revizor școlar, din 9 Decembrie 1890, prin care își dă seama de misiunea sa din Octombrie același an, când a fost trimis în Transilvania de a învăța cartonagiul.

Precum vedem, această broșură este un fel de dosar, în care se află adunate toate actele relative la afacerea lucrului manual. Recomandăm citirea ei tuturor persoanelor cari poartă interes cauzei. Atări cărți ar trebui trimise pe la toate școalele rurale.

MULTUMIRI ÎN NUMELE ȘCOALELOR

Onorabile Domnule Director,

Esemplesle bune sunt tot ce poate fi mai remarcabil pentru cei neesperimentați. Toate povețile, toate explicațiunile și deslușirile asupra cutăruî lucrului, sunt nulă fără un mic exemplu. Cinci ani de-a rândul toate silințele și sfaturile mele despre folosul casei de economie au fost predică în pustii.

În anul 1888 Februarie 27 D. Ioan Panga, administratorul moșiei de aci, dăruiește la 10 elevi silitori, 10 librete ale casei de economie cu depunere de la d-sa de un leu pentru fie-care libret cu scop de a deprinde școlarii la economie.

Cu ocasiunea acestui dar, d-l Ioan Panga a spus între altele elevilor în școală, arătându-le un libret al său: „Iată, și eu am un libret ca cele ce vă dăruiesc vouă și astăzi nu mă-e frică de cel mai mare perceptor din țară, fie el și cu stea în frunte“.

Exemplul acesta a fost atât de salutar în cât astăzi nu numai elevii se silesc a depune bani la economie, ci și locuitorii cer librete pentru ei, sau pe numele copiilor lor.

Al doilea dar făcut tot de d-sa elevilor și care a cauzat o adevărată zi de sărbătoare nu numai pentru elevi, ci pentru toți locuitorii comunei, a fost următorul: „In ziua de 9 Mai, anul 1890, d-sa cu ocasiunea zilei de 10 Mai, dăruiește școlarilor 32 de puscă de lemn și o goarnă de marș noă. Scopul și cu ocasiunea acestui dar, ca și cu libretele, s'a împlinit, căci, de și era luna Mai și prin urmare timpul de vară, când și copii de școală aduc serviciile importante țaranului; cu toate acestea, în cinci zile numărul elevilor în școală s'a îndoit, și astăzi frecventează școala de trei ori mai mulți elevi ca înainte de 10 Mai trecut.

Intre altele, vă măi citez și aceasta: la 25 Februarie trecut, am făcut apel la d-sa pentru închiderea celor 200 stânjini pătrați grădina școalei, care de 10 ani era neîmprejmuți și nefolișiți. D-sa și de astă dată a dăruit 300 parmaci de tufan cu cari am închis grădina școalei, de unde școlarii vor putea lua primele noțiuni de grădinărie și pomologie atât de necesară pentru ei.

Cu tot respectul

Ilie Popescu

Invățător

Dumitrești, pl. Oltu-Vedea, j. Olt.

TABELA MATERIILOR

cuprinse în revista pedagogică

„LUMINĂ PENTRU TOȚI“

anul VI (Iunie 1890—31 Maiu 1891)

I. Scrieri pedagogice

A) Pedagogia teoretică educativă. Influența muzicii asupra moralului școlarilor, pag. 30—36 de Pr. Al. Popescu ; cum se nasc ideile, (dupe profesorul Rinn) de Pr. V. Diaconescu, pag. 26—59 ; Didactica magna de Amos Comeniu, pag. 60—64, 110—117, 241—250, 360—367, 442—447, 563—569. 601—609, 664—671.

Scopul conferințelor învățătoarești, pag. 95—98, de St. Ionescu-Cheianu ; Note asupra educațiunii în familia germană, pag. 130—132, de E. B. ; ceva despre importanța pedepsei și remunerațiunii în școala primară, pag. 157—169, de I. G. Neamțu ; Note asupra memoriei, pag. 171—171, de E. B. ; Note asupra dezvoltării naturale a copilului, pag. 177—179, de Redacție ; Studii filozofo-pedagogice (influența ideilor asupra vieții omenești și importanța școlii ca propagatoare de idei), pag. 194—200, de P. Dulfu ; Ființă și lucru, p. 200—202, de T. D. Speranția ; Pedagogia în Academia din Berlin, p. 211—217, de I. Popescu ; Intemeierea psihologică a actelor elementare ale gândirii în marginile legilor herbarțiane de asociere și reproducere, de Stefan Velovan, p. 220—228, 278—287, 355—369 ; Educația fizică, de I. G. Neamțu, p. 706—720 ; Când să se țină judecata în școală ? de Igen, p. 720—722.

Formarea caracterului. Caracterul ca armatură a spiritului dupe englezul Smiles-Rudow, pag. 269—278, (Influența familiei), 372—376, 407—411, (Influența societății și a exemplului) ; p. 594—597, 650—655 ;

Rolul și importanța învățătorului în școală și afară din școală, p. 314—316, Cum înțelegem din cărți (explicare psihologică), p. 338—341, de Th. D. Speranția ; Le surmenage intellectuel sau prea marea încărcare a școlarilor și orele de studiu la diferitele materii predate în liceu distribuite pe clase, săptămâni și ani în țările Europei, pag. 376—379, de E. B. ; *Copilul* : întâia gungureală și risul copilului, jucăriile copiilor, cântecul copilului, p. 386—393 de Dr. B. Constantinescu ; Caracterizarea școlarilor 417—419, de V. Gr. Borgovan ; Maxime ale înțelepților pentru educația copiilor, p. 429—430, de de P. Catone ; Bătăia obișnuită în școală este luată diu raiu ? p. 447—448, de un pedagog ; Sfaturi pentru îngrijirea sănătății școlarilor, p. 450—452, de Dr. B. Constantinescu ; Caracterizarea școlarului flegmatic, p. 494—499, de X. Gr. Borgovan ; Caracterizarea elevului Göllner Mi-

chail, p. 500—504, de Gh. Cherciū ; Ceva despre instrucțiune, p. 514—523, de I. G. Neamțu ; Studiu de psihofisică aplicată : caracterizarea scolarului Comșa, p. 570—674, de Ernest G. Samarian ; obișnuința părinților de a crede că în învățarea pe de aroslul (memorisare) stă singura și temeinica învățătură, p. 575—576, de I. I. Onu ; Despre metodel de instrucțiunii în scoala primară, p. 578—594, de I. G. Neamțu ; Indrumări pentru facerea planului de lecțiuni, p. 597—601, de P. Stoica ; Mijloace de înflorire pentru scoalele sătești, p. 609—619. 655—664, de Pr. Al. Popescu ; Ochire asupra învățămîntului real, p. 634—638, de Gh. Cherciū ; Studii de psihologie aplicată : caracterizarea elevului A. Strugurescu, p. 642—650, de Juarez Movilă ;

B. Practica pedagogică. Primăvara. Lecție intuitivă din învățămîntul real, dupe scoala practică din N., p. 52—54 ; Model de lecție : *citrea* (nuca cea verde), p. 89—92, de G. A. Antonescu ; Model de lecție : *serierca*, p. 92—95, de N. Nicolăescu ; Tractarea unei descrieri în clasa I primară, p. 216—219, de C. Grădinescu ; Model de lecție, propoziția substantivelor în genere, p. 322—326, de Grig. Teodosiū ; Critica acestei lecții de conferința scoalei condusă de V. Gr. Borgovanu ; Câteva cuvinte asupra predării istoriei în scoalele primare, p. 342—344, de C. C. Zaharia ; Tractarea unei descrieri în clasa I primară, p. 398—400, de C. Grădinescu ; lecție de probă din învățămîntul real (despre magnetism), p. 436—451, de N. Petresen ; Lecțiuni intuitive din religie (rugăciunea domnească : Tatăl nostru), p. 488—494, de N. Nicolăescu ; Lecție de probă (racul), p. 524—528, de L. S. Mătăsaru ; Model de lecție din catechism (datoriile copiilor către părinți), p. 631—634, de P. V. Vasiliu ; Lecție de probă din stilistică făcută în clasa IV primară (contract de închiriere) p. 723—726, de Juarez Movillă.

II. Legi, regulamente și programe scolare

Proiect de programa studiilor scoalelor primare urbane, p. 7—21, 77—88 ; Proiect de lege relativ la seoarele normale, p. 206—211 ; Regulament pentru conferințele institutorilor absolvenți ai scoalei normale de Institutori din București, p. 305—313 ; Reforme în instrucțiunea publică : legea pentru organizarea administrații centrale a Ministerului scoalelor, p. 452—466 ; Legea instrucțiunii publice, p. 466—488, 541 563 ;

IV. Biografii

Pestalozzi, p. 143 156, 229 241, 288 296, 348 355, 535 541, 620 624, 684 694, 743—751, de Eniū-Bălțeanu ;

Alexandri, p. 180 185, de Eniū-Bălțeanu ;

Assachi, p. 317 320, de Eniū-Bălțeanu ;

Ion. C. Brătianu, p. 762—764, de Eniü-Bălțeanu.

V Școalele, statistica școlară, personalul didactic, împărțire de premii, conferințe, cronice, dări de seamă, etc. — Un local de școală, p. 55, de Pr. V. Diaconescu; Legea școalelor (dare de seamă), p. 37—52, de Eniü-Bălțeanu; Scopul conferințelor învățătorești (Vâlcea), p. 95—99, de Șt. Ionescu-Cheianu; Împărțirea premiilor la școalele din București, p. 99—102, de E. B.; Progresul școalelor primare din București, p. 102—107, de D. Constantinescu; Misiunea principală a școlii primare, p. 107—110, de B. P. Hajdëu; Școala rurală (distribuirea premiilor în Dâmieniștii), p. 117—119; Cestionarul revisorului școlar din Bacău-Roman către învățătorii săi, p. 122—127; Școalele publice, p. 172—174, de E. B.; Cu ocazia împărțirii de premii pe la școalele rurale, p. 175—177, de E. B.; Suferințele unor învățători, p. 185—187, de la Milcov; Intâmpinare în favoarea D-lui S. Ionescu, revisorul școalelor din Suceava, p. 189—190, de doi învățători; Negru pe alb: Mărunțișuri, p. 202—206, de Lupul-Antonescu; Starea școalelor din j. Dâmbovița în 1889-90, p. 261—269, de Condurățeanu; Rolul și importanța învățătorului în școală și afară din școală, p. 314—317, de P. Herescu; O conferință foarte importantă, p. 333—338, de Condurățeanu; Mică ochire asupra școalelor rurale și mijlocul de împopularea lor, p. 345—348, de Ștef. Vasilescu; Resumatul conferințelor pedagogice ținute în Târgoviște și consiliu adresate corpului didactic rural, p. 368—372, de Condurățeanu; Școalele primare din Anglia, p. 394—398, de I. G. Neamțu; O inspecție de școale, p. 411—417, de V. Gr. Borgovan; Școalele române din Turcia, p. 431—436, de E. B.; Cronică școlară de P. Gârboviceanu, p. 504—509; conferințele învățătorilor din plasa Braniștea, jud. Iași, p. 569—570, 638—639; Scrisoare deschisă D-lui Condurățeanu, în privința înființării unei grădini de copii în Târgoviște, p. 624—627, de I. C. Petrescu; O mică dare de seamă, despre conferința pedagogică, ținută de D-na Racoviță, p. 627 de V. Gr. Borgovan; Recrutarea institutorilor, p. 694—698, de B-a-ba; Desvoltarea culturii institutorilor în Germania, p. 700—704, 751—759 dupe Dr. Ess de E. B.; Învățătorul în școală și afară din școală (monolog), p. 732—737, de M. Lupescu; Școalele în Franța, p. 737—743 de I. G. Neamțu; Confer. învăț. din Braniștea Iași, p. 760.

VI Științe, litere, studii etnografice — Știința la îndemâna tuturor, p. 2—7, 182—184, 301—308; 401—407, 528—535, Româniî din peninsula Balcanică, p. 21—30, 380—382. Societatea pentru cultura și literatura română în Bucovina, p. 141—143, de E. B.; *Igiena*: despre scrofule, p. 672—675 de Dr. Em. Elefterescu; Indoiala, dupe Jules, p. 677, de J. Labée; cântece populare, p. 174—175, culese de Gr. Gheorghiu; Siret pârçalabu (poesie), p. 253—255, comunicată de P. Gilorteanu; Studiu asupra Macedoniei, popoarele Macedoniei, p. 727—732.

VII *Cărți, bibliografii*. Tot al II concurs pedagogic. Al III concurs pedagogic, p. 119—120, de E. B.; Cărți didactice, (gramatica) p. 250—253 de Dr B. Constantinescu; Bibliografia lucrului manual, p. 255, de Redacție; Cărți didactice (cartea de citire), p. 320 bis (4 pagini suplimentare), de Dr B. Constantinescu; Crieri venite la redacție, p. 384, de E. B.; Tot cărți didactice (Cartea de citire a D-lor Odobescu et Slavici) p. 419—428, de V. Gr. Borgovan; Bibliografii, p. 448, de E. B.; Istoria unui dumaticat de pâine, p. 640 de P; Apel la subscriere pentru publicarea cursului de istoria Românilor al D-lui V. A. Ureche, p. 675; Intâia carte de Aritmetică (manualul D-lui Mihail Pop), p. 698, de E. B.; Observări asupra metoadelor cărților de scriere și citire, de D-l Răceanu (Iași), p. 764—765, d4 E.;

VIII *Lucrul manual*. Cursul de lucru manual de la Mălini (Suceava), p. 128; Efectele lucrului manual în școala rurală (în județul Suceava), p. 169—171, de Drăgușanu; Bibliografia lucrului manual, p. 255, de E. B.; Lucrul manual (în județul Brăila), p. 383, de E. B.; Lucrul manual, în școlile sătești, p. 433—435, de N. Vâlcu; Introducerea lucrului manual în școlile primare, p. 765—767, de Eniș-Bălțeanu.

IX. *Divorț*. Recompensa familiilor cari au copii mulți; Repausul după mâncare; Sănătatea ochilor; Cum se cunoaște apa bună de băut? Instrucția primară în Franța; Vorbe bune p. un revizor școlar; Școlile din Dobrovia; Invetătorii din Ialomița, p. 187—189, de Redacție; Mulțămiri în numele școlilor, p. 190—191; *Consiliul permanent și internațional de instrucție*, p. 258—261, de P. Stoica; Idem, pag. 382, de E. B.; Schimbarea ministerului; Laudă consiliului general al județului Iași; Taxe pe cărțile române tipărite în streinătate; Societatea geografică; Invetătorul de sat; Liceul din Galați; Gimnaziile reale; otrăvirea unui școlar prin o pată de cerneală; Faceți-vă înșivă pile electrice, 509—512; Intâia eșire cu școlarii afară din oraș, p. 629—631, de I. I. Onu; O noă pilă economică (p. 639); Un leac contra arsurilor (p. 704), etc. etc.; Mulțămiri în numele școlilor p. 767—768, de Ilie Popescu.

LISTĂ DE ABONAȚII CARI AU PLĂTIT

Chit. No.	1837	D-nu G. C. Brăt, Brăt. Rom.	»	6	—
»	»	1838 S. S. Preot N. Stănciulescu, Glăvi, Ul.	»	24	—
»	»	1839 { D-nii Rădulescu P. și			
		{ Popescu Al., institutorii, loco	»	12	—
»	»	1840 D-nu C. Rugină, Put., Tec.	»	10	—
»	»	1841 » S. Făgărășanu, Drăguș Ungaria	»	6	50
»	»	1842 » D. Vasilescu, Ulești Ial.	»	12	—
»	»	1843 » Cherciú, Loco	»	6	—
»	»	1863 » N. Simionescu, Cioara, Br.	»	12	—
»	»	1864 » P. Husianu, Scul, Iași	»	6	—
»	»	1865 Dna E. Mihăilescu, Văleni de Munte.	»	12	—
»	»	1866 D-l C. V. Slobozeanu, prof. Bêrlad	»	12	—
»	»	1867 » T. Iiescu, Cosolta, Buz.	»	6	.
»	»	1868 » Fl. Popescu, Rusănești, jos, Rom.	»	10	.
»	»	1869 » Schintee, Dolj	»	6	.
»	»	1870 » Th. Dodu, Priponești, Tutova.	»	34	.
»	»	1871 » Sim. Scutărescu, Răucești, N.	»	12	.
»	»	1872 » Sim. Popescu, Runcu, Gorj	»	12	.
»	»	1873 » N. Petrescu, Bela, Dâmb.	»	12	.
»	»	1874 S. S. Păr. N. Dobrescu, Manas, Ial.	»	10	.
»	»	1875 D-l Nicolăescu, strej. Romanăți.	»	10	.
»	»	1876 » C. Pavilescu, Broșt.	»	6	.
»	»	1877 » B. Văcălie, Coșmești	»	24	.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

APROBAT DE CONSILIUL MEDICAL SUPERIOR

MEDALIA DE AUR

VINUL COPIILOR

preparat de

CHR. ALESSANDRIU

Farmacistul Curtei Regale

Etatea cea fragedă a copiilor ȳ face a se îmbolnăvi ușor; pentru a preîntâmpina Maladiile se recomandă acest VIN tutulor copiilor de la etatea de 6 luni în sus; tinerelor fete le ajută la buna dezvoltare a corpului, întărește oasele și dă putere mușchilor.

PREȚUL 3 LEI

De vânzare en gros și detail la *Farmacia ALESSANDRIU*, București, Calea Victoriei 77, (Cișmeana Roșie).

DETAIL LA TOATE FARMACIILE

A se observa marca și numărul fabricațiunii

LA „LIBRARIEA SCOALELOR“ se găsesc sau se procură pre lângă celelalte cărți și cele următoare cari sunt proprietatea acestei reviste:

	Lei B.	Lei R.
Metodica științelor matematiche pentru institutori învățători și normalişti, de V. Gr. Borgovan	1,00	
Anecdote populare , de Th. D. Speranția	4,00	
Anecdote populare , de Th. D. Speranția editia de lux.	5,00	
Chela cărții sau Abece dar românesc de Th. D. Speranția	0,30	
Studiu asupra poezii didactice la Eleni de Eniü Băleanu	4,00	
Istoria unui Dunicat de pâine sau Viața Internă a omului în românește de Eniü D. Băleanu	2,50	
Cărticica I din conductorul metodei de a învăța pe copii cu înlesnire citirea și scrierea	0,35	
Lecția I (Floarea) din învățăm. intuitiv	0,20	
Lecția II (Mincea) , din învățăm. intuitiv	0,30	
Lecția III (Cubul) din învățăm. intuitiv	0,20	
Lecția IV (cilindrul, sfera și cercul) din învățăm. intuitiv	0,20	
Carmen Sylva , biografie	0,40	
Davila , biografie	0,50	
Cărticica I din studiul naturii	0,20	
Discurs asupra stilului de Bufon , tradus	0,30	
B. Toate aceste 9 bucăți din urmă sunt de Eniü-Băleanu, prin poștă se adaugă 6 bani la aceste mici, 10 bani la scrierile cam de un feü, 20 de		
		banii la cele de la 1,50 însus până la 3 sau 4 lei. Revista pedagogică „ <i>Lu tuă pentru toți</i> “.
		Anul I legat 8 lei și nelegat 7,—
		» II legat 15,—
		» III legat. 12,—
		» IV legat. 12,—
		» V legat. 14,—
		» VI abonament pe un an 12,00
		Indreptar teoretic și practic al învățămîntului intuitiv de V. Gr. Borgovan, lei 4, iar prin poștă lei 4,20
		Lucrul manual în școlile prim. de S. Ionescu 0 50
		Poesiile Copiilor , adunate de Maria Eniü Băleanu, broșată. Cartonată. 6,80 1,00
		Legată de lux. 1,50
		Această cărticică cuprinde poezioare române, franceze și germane, potrivite pentru etatea copiilor din 'clasele primare. Poesiile streine sunt traduse și în românește.
		Carte de rugăciuni , format elegant și portativ, cuprinzând, pe lângă toate rugăcunile, și orânduiele comunicăturii, liturgiei, etc., Tedeum școlar, Epistolia, visul, etc. Se vinde broșată 1,20. Iar legată cu lei 2,50; 3,50; 4,00, etc.
		Conductorul învățătorului de Ioneanu. 1,00
		Istoria sacră p. cl. II și III prim. de Gilorteanu. 0,40

TIPOGRAFIA THOMA BASILESCU

BUCURESCI

111, BULEVARDUL ELISABETA, 111

Acest stabiliment fiind asortat din nou cu cele mai moase caracterere de litere franceze, imprimă tot al de cărți didactice, cu prețurile cele mai scăzute.